

**ZPRÁVA
O ČINNOSTI ÚSTAVU
ZA ROK 2003**

Zpracovali:
Petr Drulák, Jiří Šedivý

Jazyková redakce:
Iva Weidenhofferová

Vydal:
Ústav mezinárodních vztahů
Nerudova 3, 118 50 Praha 1
Tel.: 251 108 111
E-mail: umv@iir.cz
www.iir.cz

OBSAH

Úvod	4
I. Základní informace	5
1. Funkce, organizace, řízení	5
2. Výzkumná činnost	9
3. Ediční činnost	11
4. Vzdělávání a osvěta	12
5. Vnější vztahy	12
6. Diplomatická akademie	15
7. Informační oddělení	15
8. Finanční zajištění	15
9. Pracovníci	16
II. Výzkumné projekty podle hlavních oblastí výzkumu	18
III. Hlavní akce	34
IV. Diplomatická akademie	38
V. Ediční činnost	41
VI. Činnost informačního oddělení	48
Přílohy	
Č. 1. Absolventi Diplomatické akademie 2003	51
Č. 2. Návštěvy v ÚMV v roce 2003	49
Č. 3. Aktivity pracovníků ústavu	50

ÚVOD

Minulý rok byl poznamenán výjimečným množstvím významných, mnohdy mimořádně kontroverzních a z hlediska dlouhodobého vývoje světa zřejmě i zlomových mezinárodněpolitických událostí. Za všechny jmenujme válku v Iráku, již doprovodilo vyvrcholení roztržky mezi USA a Evropou, předložení návrhu ústavní smlouvy Evropské unie a jeho následné odmítnutí na mezivládní konferenci, krach konference o další liberalizaci mezinárodního obchodu v Cancúnu, nebo završení předvstupních jednání mezi Českou republikou a EU referendem o vstupu. K těmto a celé řadě dalších problémů jsme zpracovali řadu analýz, zorganizovali množství konferenčních akcí a poskytli desítky publicistických komentářů a odborných stanovisek publikovaných v elektronických i tištěných médiích.

I přes zvýšenou poptávku po reakcích na momentální události jsme nezapomněli na rozvíjení dlouhodobých směrů v našem bádání či edičních projektech. Zmínku zaslouží série seminářů k teorii mezinárodních vztahů, díky níž se v minulém roce shromáždila kolem našeho pracoviště malá, leč odborně vysoce zdatná skupina pražských i mimopražských akademiků, nebo vydání dalších svazků v ambiciózní edici zahraničněpolitických dokumentů meziválečného Československa.

Oproti předcházejícímu roku jsme se dokázali lépe prosadit v zahraničí, a to jak prostřednictvím četných vystoupení našich badatelů na konferencích, tak díky zahraničním publikacím a mezinárodním výzkumným projektům. Rekordního množství dosáhl počet knihovních akvizic. Diplomatická akademie si udržela vysoký standard kurzů ve svých základních výukových modulech a dále rozšířila nabídku mimořádných výukových programů. Zájem o zaměstnání či stáže v ústavu stoupá, kromě českých uchazečů se zvýšil počet zahraničních zájemců.

V průběhu druhé poloviny minulého roku jsme zpracovali nejnáročnější části návrhu výzkumného záměru našeho ústavu pro období 2005 až 2011. Na vypracování projektu se při vědomí jeho životního významu pro střednědobý rozvoj našeho pracoviště aktivně podílela většina našich pracovníků. Těmto i všem ostatním kolegům z ústavu stejně jako našim externím spolupracovníkům děkuji za vykonanou práci.

*Jiří Šedivý
ředitel ÚMV*

I. ZÁKLADNÍ INFORMACE

1. FUNKCE, ORGANIZACE, ŘÍZENÍ

Ústav mezinárodních vztahů (dále ÚMV) je podřízenou příspěvkovou organizací v působnosti Ministerstva zahraničních věcí České republiky (dále MZV). Jako příspěvková organizace dostává ústav příspěvek na svou činnost ze státního rozpočtu. Příspěvek je poskytován MZV v rámci jeho rozpočtové kapitoly. V rámci finančních vztahů stanovených ministerstvem ústav rovněž hospodaří s finančními prostředky získanými z vlastní činnosti a účelovými prostředky ze státního rozpočtu na podporu výzkumu, které získává na řešení grantových projektů. Ústav dále hospodaří s finančními prostředky svých fondů, s prostředky přijatými od grantových agentur, tuzemských a zahraničních nadací, mezinárodních organizací a jiných právnických a fyzických osob.

Hlavní činnosti ÚMV jsou definovány v jeho Statutu, který byl novelizován a společně s Konceptí činnosti Ústavu mezinárodních vztahů schválen dne 1. března 2001 ministrem zahraničních věcí, a to na základě doporučení kolegia ministra.

Základním úkolem ÚMV je výzkum mezinárodních vztahů a české zahraniční politiky. Pracoviště rovněž sleduje světové trendy teoretického myšlení o mezinárodních vztazích, na základě jejich reflexe a interpretace je obohacuje a zároveň je zprostředkovává českému publiku. ÚMV poskytuje výsledky své práce MZV a jeho prostřednictvím i dalším orgánům státní moci a správy ČR. Ústav spolupracuje s akademickou obcí a odbornými institucemi doma i v zahraničí a přispívá ke komunikaci mezi MZV a dalšími státními orgány, akademickou obcí a odbornou i zájmovou veřejností v problematice mezinárodních vztahů a české zahraniční politiky.

Činnost ÚMV je politicky nezávislá. Navenek posiluje zdůvodnění a propagaci českých zahraničněpolitických priorit a úvah. ÚMV poskytuje podklady a spolupracuje na vypracovávání koncepčních dokumentů, a to zejména v rezortu MZV a Ministerstva obrany České republiky. Od těchto úkolů se odvozují činnosti ÚMV.

ÚMV kromě své základní výzkumné aktivity rozvíjí další tři nosné činnosti: ediční, informační a knihovní služby a vzdělávání. Vzdělávací činnost je zaměřena především na zajišťování a zvyšování kvalifikace pracovníků zahraniční služby. Uskutečňuje ji Diplomatická akademie, která je organizační součástí ÚMV.

Výzkumná činnost ÚMV se soustředí na tři základní oblasti: evropská integrace, mezinárodní bezpečnost, rozvojová pomoc. Pro tyto účely založil ústav v roce 1999 Centrum evropských analýz (dále CEA) a Centrum bezpečnostních analýz (dále CBA). V roce 2001 zahájilo svou činnost Rozvojové středisko (RS).

Ediční činnost sleduje tři hlavní publikační linie: (i) vydávání specializovaných periodik; (ii) publikace výsledků výzkumné činnosti ÚMV a dokumentů k prioritním oblastem výzkumu; (iii) publikace informačních materiálů. Kromě dlouhodobých nosných činností ediční oddělení zajišťuje publikaci, propagaci a šíření výsledků výzkumných projektů ÚMV (též prostřednictvím internetové stránky ÚMV – www.iir.cz), vydávání tematických edic dokumentů (dokumenty čs. zahraniční politiky, dokumenty k mezinárodní bezpečnosti) a příležitostných publikací domácích i zahraničních autorů.

Informační oddělení zajišťuje knihovnickou, bibliografickou, dokumentografickou, archivní a informační činnost. Akviziční, dokumentační a bibliografická činnost sleduje priority výzkumné činnosti ÚMV.

Základním pilířem vzdělávací činnosti ÚMV jsou aktivity Diplomatické akademie (dále DA), která je součástí ÚMV.

Řízení a hodnocení práce ÚMV je založeno na principu transparentnosti a probíhá na třech úrovních: interní (vedení ústavu a jeho Vědecká rada), zřizovatelské (MZV), vládní (Rada vlády pro výzkum a vývoj). Hodnocení práce výzkumných pracovníků a projektových týmů probíhá v rámci hodnotících kritérií, stejně jako prostřednictvím řádných oponentních řízení k výsledkům jednotlivých projektů.

Každoročně vydává ÚMV Zprávu o činnosti, která je zasílána k posouzení vedení MZV, členům Vědecké rady MZV a členům Vědecké rady ÚMV. Zpráva je zároveň veřejně dostupná na internetové stránce ústavu. ÚMV předkládá ministrovi plán činnosti na nový kalendářní rok.

Na základě výročních zpráv vyhodnocuje činnost ústavu Vědecká rada. Tento poradní orgán ředitele ústavu je složen z renomovaných reprezentantů akademické obce ČR a činitelů veřejného života.

ÚMV dodává průběžně data o své činnosti do databází Rady vlády pro výzkum a vývoj (dále RVV). Jde o databáze CEZ (centrální evidence záměrů), CEP (Centrální evidence projektů) a RIV (Registr informací o výsledcích). S použitím těchto a dalších vyžádaných informací o aktivitách ÚMV hodnotí RVV činnost ÚMV, a to na základě usnesení vlády č. 281 z 22. dubna 1998 a v souladu s Pravidly hodnocení výzkumných záměrů a výsledků organizací pro poskytování institucionální podpory výzkumu a vývoje.

Střednědobý výzkumný záměr ÚMV (do roku 2004) schválila RVV na svém zasedání dne 12. prosince 2000. K předloženým podkladům pro hodnocení činnosti ÚMV v období 1995–1999, stejně jako ke způsobu jejího hodnocení a k výzkumnému záměru samotnému neměla RVV žádné připomínky.

VĚDECKÁ RADA

Vědecká rada je poradním orgánem ředitele ústavu. Je složena z renomovaných reprezentantů akademické obce ČR a významných činitelů veřejného života. Statut vědecké rady stanoví, že členy rady jmenuje ředitel ÚMV. Ministr zahraničních věcí vysílá do rady jednoho reprezentanta MZV. Rada se schází nejméně jednou do roka. Na základě zprávy o činnosti posuzuje výsledky práce ÚMV. Rada dále zaujímá stanovisko ke koncepci činnosti ústavu a předkládá doporučení k ročnímu plánu výzkumného programu. Zpráva o činnosti ÚMV za rok 2002 byla projednána na zasedání Vědecké rady ÚMV dne 17. 4. 2003.

Členové vědecké rady ÚMV k 31. 12. 2003

JUDr. Vladimír Balaš,
Ústav státu a práva AV ČR, Praha

prof. Miloš Havelka, CSc.,
profesor, Ústav politologie FF UK, Praha

Ing. Josef Janošec, CSc.,
ředitel, Ústav strategických studií, Vojenská akademie, Brno

PhDr. Jan Kohout,
státní tajemník pro evropské záležitosti,
I. náměstek ministra zahraničních věcí ČR

prof. dr. Jan Křen, DrSc.,
místopředseda vědecké rady
předseda české části Česko-německé komise historiků,
profesor historie, FSV UK, Praha

prof. PhDr. Zuzana Lehmannová, CSc.,
profesorka, Fakulta mezinárodních vztahů VŠE, Praha

prof. JUDr. Jan Musil, CSc., dr. h. c.,
soudce Ústavního soudu České republiky

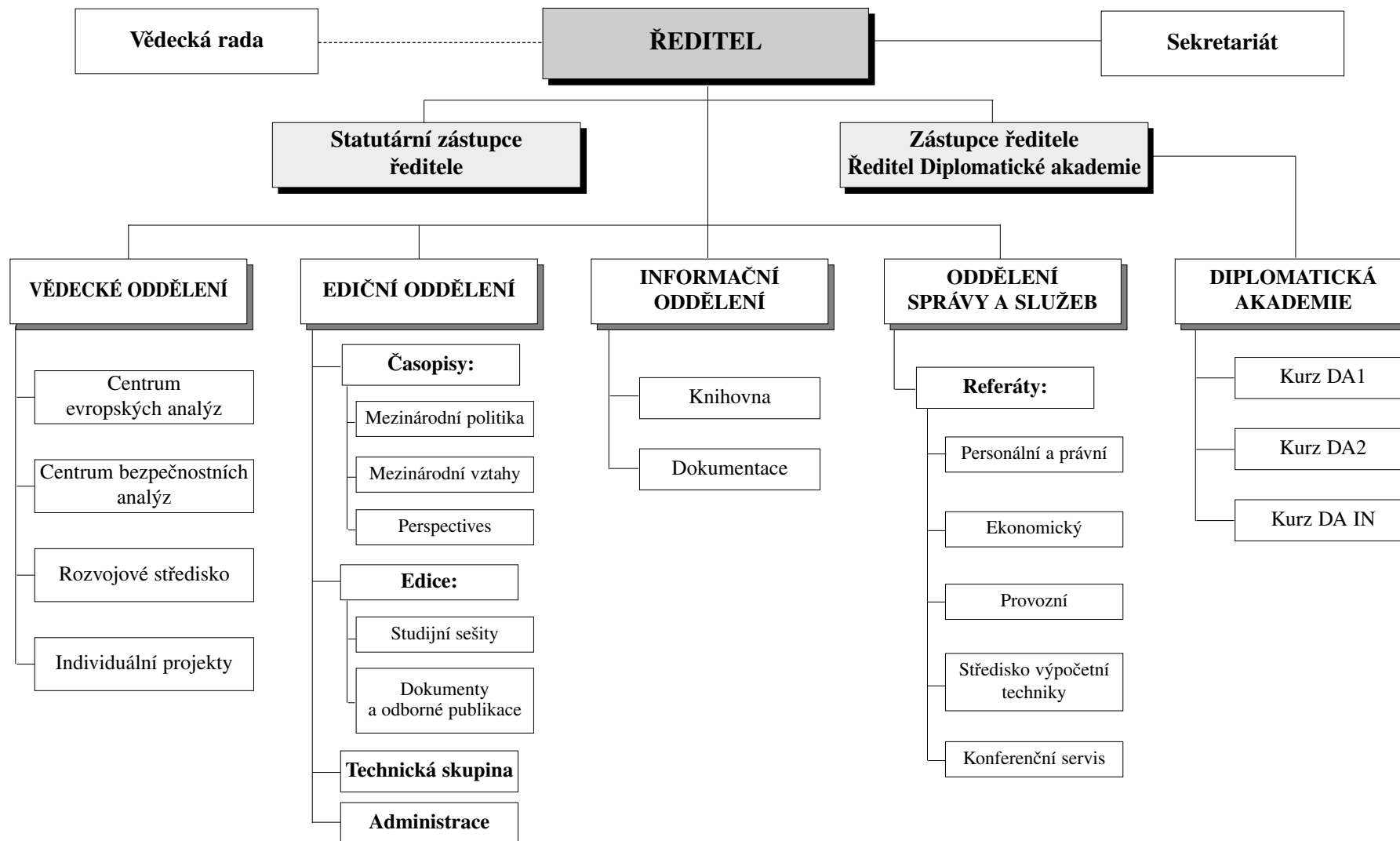
arm. gen. Ing. Karel Pezl,
ve výslužbě

prof. dr. Otto Pick,
předseda vědecké rady
velvyslanec se zvláštním posláním, poradce ministra zahraničních věcí,
spolupředseda Koordinační rady Česko-německého diskusního fóra

prof. PhDr. Martin Potůček,
ředitel CESES, Praha

PhDr. Oldřich Tůma,
ředitel, Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, Praha

ORGANIZAČNÍ STRUKTURA ÚSTAVU MEZINÁRODNÍCH VZTAHŮ

2. VÝZKUMNÁ ČINNOST

V souladu se svým statutem (jeho aktuální podoba byla schválena ministrem zahraničních věcí dne 1. března 2001) se ÚMV věnuje (současně s jeho dalšími nosnými aktivitami, kterými jsou ediční, informační a vzdělávací činnost – viz dále) výzkumu mezinárodních vztahů a české zahraniční politiky. V tomto obecném rámci byla v roce 2003 (podobně jako v předcházejících letech) věnována prvořadá pozornost oblasti evropské ekonomické i politické integrace (včetně procesu přípravy České republiky a dalších kandidátských zemí na vstup do EU) a oblasti mezinárodní bezpečnosti a roli České republiky v mezinárodních bezpečnostních vztazích. Za účelem naplňování uvedených priorit pokračovaly v roce 2003 na půdě výzkumného oddělení ve své činnosti obě analytická centra, a sice *Centrum evropských analýz* (CEA) a *Centrum bezpečnostních analýz* (CBA). Na půdě ústavu působí (od září 2001) rovněž *Rozvojové středisko ÚMV* (RS), které se zaměřuje především na koncepční práci v oblasti české rozvojové pomoci.

Hlavním cílem CEA je prohloubit připravenost představitelů politiky a státní správy a celé odborné veřejnosti na požadavky, které před ČR klade její blížící se vstup do EU. Svého cíle se snaží dosáhnout především prostřednictvím těchto aktivit:

- účast na mezinárodních výzkumných aktivitách prostřednictvím společných projektů se zahraničními výzkumnými institucemi;
- podpora odborné debaty o evropské integraci v ČR, a to zejména prostřednictvím příspěvků v médiích a pořádáním přednášek, kulatých stolů a konferencí;
- předkládání analýz aktuálních problémů prostřednictvím publikování v různých odborných periodikách;
- informování o svých aktivitách na internetové stránce ÚMV;
- příspěvek k formulování dlouhodobějších politických strategií ČR, a to především v těchto oblastech:
 - institucionální vývoj,
 - problematika finality integračního procesu z hlediska zájmů ČR,
 - evropské politiky malých států,
 - ekonomické přibližování zemí střední a východní Evropy k EU,
 - politiky EU v rámci prvního pilíře s důrazem na společnou obchodní a měnovou politiku,
 - společná zahraniční a bezpečnostní politika,
 - spolupráce v oblasti spravedlnosti a vnitra.

Při formulování doporučení pro decizní sféru v posledních dvou z uvedených oblastí přitom úzce spolupracuje s CBA.

Hlavním obsahem činnosti CBA je pomoci ČR reagovat na bezpečnostní problémy nové éry. Za tímto účelem CBA studuje nové myšlenky týkající se rozvoje bezpečnostní politiky a působí jako fórum pro debaty o národních, regionálních a mezinárodních bezpečnostních otázkách.

Centrum spolupracuje především s příslušnými ministerstvy, ozbrojenými silami, akademickými institucemi, médii, nevládními organizacemi, výzkumnými ústavy a komerčním sektorem. Jeho hlavním domácím partnerem je Ústav strategických studií Vojenské akademie Brno, který funguje jako rezortní výzkumné pracoviště Ministerstva obrany ČR.

Cílem těchto partnerských vztahů je přispět k vytvoření české bezpečnostní komunity jako určitého stabilního okruhu politiků, úředníků a expertů, kteří se v ČR zabývají oblastí bezpečnosti a obrany. CBA využívá institucionálních zdrojů ÚMV k vybudování sítě národních a mezinárodních kontaktů pro výzkum, komunikaci a vzdělávání v oblasti bezpečnosti a obrany. Centrum pořádá semináře expertů, specializované konference, publikuje výzkumné zprávy, předkládá analýzy aktuálních problémů, a to především prostřednictvím bulletinu *Bezpečnostní témata* (v roce 2003 vyšla celkem dvě čísla), a podporuje dlouhodobé výzkumné projekty. Ve své činnosti se zaměřuje především na tyto problémové okruhy:

- vývoj evropského bezpečnostního systému, a to především vztahu mezi NATO, EU a OBSE;
- budování Společné evropské bezpečnostní a obranné politiky v rámci EU a její budoucnost v kontextu probíhajících reforem EU (v úzké součinnosti s CEA);

- rozšiřování a reforma NATO;
- budoucnost transatlantických vztahů;
- mezinárodní terorismus;
- kontrola zbrojení a odzbrojení;
- mezinárodní zločin a další nevojenské dimenze bezpečnosti;
- širší souvislosti reformy českých ozbrojených sil, včetně akviziční problematiky;
- mírové operace, a to včetně komplexních misí, které zahrnují zvládání krizí, postkonfliktní stabilizaci a rozvoj;
- vztahy mezi médií a státním sektorem v oblasti zahraniční a bezpečnostní politiky.

Rozvojové středisko Ústavu mezinárodních vztahů

Rozvojové středisko (RS) je podpůrným odborným pracovištěm Ministerstva zahraničních věcí České republiky (MZV ČR) v oblasti koordinace zahraniční rozvojové pomoci České republiky (ZRP). Bylo zřízeno v září 2001 MZV ČR na základě dohody s Ústavem mezinárodních vztahů v návaznosti na aktivity projektu UNDP „Posilování národních kapacit v zahraniční rozvojové pomoci“ probíhajícího od roku 1999. RS v systému ZRP ČR plní důležitou kontaktní a koordinační funkci a zprostředkovává komunikaci mezi odpovědnými státními institucemi v ČR, zahraničními partnery, realizátory rozvojových projektů z nevládního a soukromého sektoru, sdělovacími prostředky a veřejností. Mezi jeho aktivity patří také zvyšování povědomí české veřejnosti o mezinárodní rozvojové spolupráci.

Středisko postupně rozšiřuje své funkce tak, aby v oblasti zahraniční rozvojové spolupráce komplexně plnilo hlavní úkoly vyplývající z realizace ZRP ČR, což MZV umožňuje soustředit se na koncepční řízení a zahraničněpolitickou koordinaci rozvojového programu ČR. RS s tímto státním orgánem aktivně spolupracuje na tvorbě strategií a dlouhodobých rozvojových programů a participuje na budování institucionálního rámce vládního programu zahraniční pomoci.

Hlavní směry aktivit Rozvojového střediska Ústavu mezinárodních vztahů:

- v úzké součinnosti s ÚMV se podílí na výzkumu v otázkách rozvoje a mezinárodní rozvojové spolupráce,
- aktivně se zapojuje do řešení výzkumných úkolů MZV,
- úzce spolupracuje s vybranými vysokými školami na programech rozvojových studií,
- na základě jednotné metodiky:
- posuzuje návrhy konkrétních projektů a víceletých programů zahraniční rozvojové pomoci a koordinuje činnost nezávislé expertní skupiny,
- spolupracuje s MZV a příslušnými resortními ministerstvy při zajištění realizace a průběžné kontroly rozvojových projektů a programů (monitorování),
- vyhodnocuje výsledky projektů a programů ZRP (evaluace viz dále),
- aktivně spolupracuje s MZV na vytváření koncepce a institucionálního rámce programu ZRP ČR,
- ve spolupráci s MZV organizuje evaluační mise,
- poskytuje odborné konzultace pro potřeby MZV, resortních ministerstev a realizátorů ZRP,
- spolupracuje s partnerskými institucemi v ostatních dárcovských zemích,
- organizuje přípravu a vzdělávání expertů ZRP a vede jejich databázi,
- spravuje knihovnu disponující více než 500 svazky a elektronickými nosiči k tématu mezinárodní rozvojové spolupráce,
- ve spolupráci s MZV napomáhá vytvářet povědomí české veřejnosti o otázkách mezinárodního rozvoje,
- funguje jako kontaktní místo a zajišťuje informační servis pro sdělovací prostředky, veřejnost, školy, instituce a státní orgány.

Organizace a provedení evaluačních misí v roce 2003

V rámci plánu zahraniční rozvojové pomoci ČR na rok 2003 bylo v období od 16. září do 16. listopadu 2003 zorganizováno a uskutečněno 5 evaluačních misí na sedm bilaterálních projektů ZRP. Organizací a provedením evaluačních misí byl MZV pověřen Ústav mezinárodních vztahů prostřednictvím RS.

V roce 2003 byly předmětem evaluace projekty zahraniční rozvojové pomoci v gesci ministerstva životního prostředí, ministerstva vnitra a ministerstva zdravotnictví v Moldávii, na Ukrajině, v Rumunsku, v Zambii a v Etiopii.

Každá z misí byla vykonána čtyřčlenným evaluačním týmem složeným ze zástupce gestorského rezortu, zástupce MZV, zástupce RS a nezávislého experta. V místě realizace projektů se k evaluačnímu týmu připojili zástupce realizátora a pracovník zastupitelského úřadu ČR v dané zemi. Za každou misi byla týmem zpracována podrobná evaluační zpráva.

Práce evaluačních týmů začala již na území ČR. Před výjezdem do dané země se určený tým sešel k několika pracovním schůzkám, na nichž byly detailně vypracovány formy a metody evaluace. Aby se jeho členové mohli podrobně seznámit s evaluovaným projektem, poskytl gestorský rezort veškeré dostupné dokumenty týkající se projektu. Každý z členů evaluační mise měl tak možnost získat důležité informace, na jejichž podkladě mohl později v místě realizace projekt hodnotit.

V prosinci roku 2003 byly dokončeny Evaluační zprávy a dne 19. prosince 2003 byly předány zadavateli, tedy MZV. Prezentace výsledků všech pěti evaluačních misí byly provedeny jednotlivými týmy ve dnech 14. a 15. ledna 2004. Prezentací výsledků misí se zúčastnili zástupci MZV, gestorských rezortů, RS a dalších zainteresovaných subjektů. Byla projednána doporučení navržená jednotlivými týmy v Evaluačních zprávách a dohodnuto jejich plnění ze strany gestorských rezortů ve spolupráci s realizátory.

Mimo výzkumné práce v rámci výše uvedených center se výzkumná činnost ÚMV zaměřuje prostřednictvím individuálních projektů na následující teritoria a problémové okruhy:

- globalizace a její dopady na ekonomický, sociální a politický vývoj ve světě,
- vnitropolitický vývoj a zahraniční politika klíčových zemí západní Evropy,
- střední a východní Evropa,
- Balkán,
- Středomoří a Blízký východ,
- Dálný východ,
- subsaharská Afrika,
- teorie mezinárodních vztahů,
- mezinárodní právo.

Výsledky výzkumné činnosti ústavu jsou v prvé řadě určeny k bezplatnému využívání ze strany MZV a jeho prostřednictvím i dalších státních orgánů při formulování české zahraniční politiky a rovněž těch sfér politiky vnitrostátní, které mají úzkou návaznost na vývoj vnějšího prostředí. Část výsledků výzkumné činnosti ÚMV má podobu grantových výzkumných projektů, řešených na základě smluvního zadání. Jedná se přitom jak o domácí grantové projekty (z velké části projekty vyhlášené MZV), tak o projekty mezinárodní (přehledy všech výzkumných projektů v ústavu řešených v roce 2003 a jeho mezinárodních kontaktů jsou uvedeny na jiném místě této zprávy).

Výstupy z výzkumné činnosti pracovníků ÚMV jsou prezentovány publikováním ve vědeckých a odborných časopisech (částečně též ve studijních sešitech ÚMV a v Bulletinu CBA) a prostřednictvím konferencí a seminářů. Závěry vyplývající z výsledků výzkumné činnosti, které mají určitou relevanci ve vztahu k decizní sféře, jsou formulovány do doporučení příslušným státním orgánům. Vybrané výstupy jsou zveřejňovány na internetové stránce ústavu (www.iir.cz). ÚMV dodává informace o své výzkumné činnosti rovněž do databází Rady vlády pro výzkum a vývoj.

3. EDIČNÍ ČINNOST

V roce 2003 se ediční činnost Ústavu mezinárodních vztahů soustředila, stejně jako v letech předcházejících, na dva hlavní okruhy. Především se pracovníci edičního oddělení podíleli na přípravě tří odborných časopisů:

- *Mezinárodní politika* (12x ročně, česky)
- *Mezinárodní vztahy* (4x ročně, česky)
- *Perspectives* (2x ročně, anglicky)

V nakladatelské činnosti byl ÚMV opět pověřen MZV ČR zpracováním *Zprávy o zahraniční politice České republiky* (leden 2002 až prosinec 2002), v české a anglické jazykové verzi. V rámci výzkumného projektu *Dokumenty československé zahraniční politiky* byly vydány dva díly svazku *Československá zahraniční politika v roce 1936*. Dále byl realizován dvoujazyčný sborník příspěvků ze semináře *Finalita Evropské unie* (2001, MZV ČR) pod názvem *Představy o budoucnosti Evropské unie*, dvoujazyčný sborník referátů a diskuzních příspěvků z konference *Česká republika a Rakousko ve sjednocující se Evropě II* (2002, Štířín) a publikace o regionální vojenské spolupráci – *Perspektivy středoevropské vojenské spolupráce*. S nečekaně velkým ohlasem se setkala kniha *Rozvojová politika Evropské unie*, která se u nás poprvé zabývá oficiální rozvojovou pomocí. Z propagačně informačních důvodů byla připravena a vydána publikace o ÚVM v anglickém jazyce *Institute of International Relations*. Mimo to vyšly čtyři *Studijní sešity*, dvě čísla *Bezpečnostních témat Centra bezpečnostních analýz* a *Nabídka skladovaných titulů* vydaných edičním oddělením.

Ediční oddělení ÚMV pokračovalo ve spolupráci se svými partnerskými organizacemi, především s vydavatelstvím Univerzity Karlovy Karolinum a se zastoupením Friedrich-Ebert-Stiftung v České republice.

4. VZDĚLÁVÁNÍ A OSVĚTA

V roce 2003 pokračoval Ústav mezinárodních vztahů ve své úspěšné vzdělávací a vědecké činnosti. Bylo zorganizováno a uskutečněno množství seminářů, kulatých stolů, přednášek, prezentací knih a promítání filmů. Mezi nejvýznamnější semináře s účastí nejenom domácích, ale i zahraničních odborníků patří celoevropská videokonference *Hearing from Europe* (25. června 2003), pořádaná nevládní organizací Friends of Europe, jejímž tématem bylo budoucí uspořádání a fungování EU a s tím spojené výstupy Konventu o budoucnosti Evropy, kolokvium *Od Konventu ke vstupu: česká debata k evropské ústavní smlouvě* (18. září 2003) a konference *Converging or Diverging? NATO and CFSP on the Eve of Enlargements* (16.–17. listopadu 2003) pořádaná Ústavem mezinárodních vztahů a Research Institute of the German Council on Foreign Relations.

V prostorách Ústavu mezinárodních vztahů a v reprezentačních prostorách Ministerstva zahraničních věcí ČR se uskutečnila celá řada velmi zajímavých přednášek významných osobností, k nimž patří například Craig Roberts Stapleton (velvyslanec USA), Stephen Wall (vedoucí Evropského oddělení úřadu vlády a poradce britského premiéra), Walter Schwimmer (generální tajemník Rady Evropy) a Christopher Coker (London School of Economics).

5. VNĚJŠÍ VZTAHY ÚSTAVU

VZTAHY V RÁMCI ČESKÉ REPUBLIKY

V roce 2003 dále pokračovala intenzivní spolupráce ústavu s **ministerstvem zahraničních věcí**, zvláště s odborem analýz a plánování, evropskými odbory, odborem bezpečnostní politiky, odborem vnějších ekonomických vztahů a mezinárodních organizací a archivně-dokumentačním odborem.

Ústav mezinárodních vztahů se aktivně podílel na řízení a provozu Diplomatické akademie. Prostřednictvím účasti na práci řídicího výboru Diplomatické akademie vedení ústavu spolupracovalo na definování obsahu a forem výuky, pracovníci ústavu se pak podíleli na vlastní výuce.

Dobrá spolupráce pokračovala i v tomto roce s některými pracovišti rezortů **ministerstev obrany** a **vnitřní**, zvláště v souvislosti s otázkami terorismu, rozšiřování NATO, evropské bezpečnostní politiky a tematikou analýzy mezinárodní kriminality v oblasti drog.

Pro členy Senátu a Poslanecké sněmovny **Parlamentu ČR** ústav průběžně aktualizoval textovou i disketovou informaci z oboru mezinárodních vztahů, poskytoval jim příslušné publikace. Pokračuje spolupráce se zahraničními výbory a výbory pro obranu a bezpečnost obou komor Parlamentu ČR.

Úzké vzájemné styky ústav rozvíjel s **akademickou obcí**, zejména s příslušnými fakultami univerzit a výzkumnými ústavy Akademie věd ČR a rezortů, a to i mimopražskými. Byla to především Univerzita Karlova, a její Filozofická fakulta, zvláště Ústav politologie, dále Fakulta sociálních věd UK a její Institut mezinárodních studií, Fakulta mezinárodních vztahů Vysoké školy ekonomické a její Středisko mezinárodních studií Jana Masaryka a Centrum evropských studií. Kromě množství přednášek a seminářů přednesených či organizovaných na těchto školách vypracovali výzkumní pracovníci ÚMV řadu oponentních posudků diplomových a disertačních prací. Pokračuje dlouholetá a vzájemně prospěšná ediční spolupráce s vydavatelstvím Univerzity Karlovy Karolinum.

Z mimopražských univerzit dlužno jmenovat Masarykovu univerzitu v Brně a její Filozofickou a Právnickou fakultu, jakož i Mezinárodní politologický ústav, dále Filozofickou fakultu Palackého univerzity v Olomouci a Právnickou fakultu Západočeské univerzity v Plzni.

V souvislosti s vydáváním historické řady Dokumentů čs. zahraniční politiky ústav spolupracuje s Akademií věd ČR a jejím Historickým ústavem a s Ústavem soudobých dějin (též na problematice vztahů Čechů se sudetskými Němci a bádání o roce 1968).

Z rezortních vysokých škol a výzkumných pracovišť patří mezi stálé partnery ústavu Vojenská akademie v Brně a její Institut strategických studií, Policejní akademie a Institut pro kriminologii a sociální prevenci v Praze a Úřad pro zahraniční styky a informace (ÚZSI).

Pokračovala spolupráce ústavu s Asociací pro studium mezinárodních vztahů. Kromě spolupráce na výzkumných a konferenčních aktivitách asociace se ústav jejím prostřednictvím podílel na podpoře nastupující generace odborníků pro obor mezinárodních vztahů z řad studentů.

Dobrá spolupráce pokračovala s pobočkami zahraničních nadací v České republice (viz dále).

ZAHRANIČNÍ KONTAKTY

Ústav mezinárodních vztahů během roku 2003 dále upevnil svoji síť zahraničních pracovních kontaktů. Z velkého množství zahraničních kontaktů zahrnujících společné projekty, publikace, účasti na konferencích, studijní pobyty a konzultace vybíráme pouze ty, které již mají trvalejší charakter, a ty, u nichž očekáváme prohlubující se spolupráci i v dalších letech.

Podobně jako v minulých letech v oblasti výzkumu evropské integrace se nejintenzivnější kontakty uskutečňovaly s německými partnery. Pokračovala úspěšná spolupráce s mnichovským Centrum für angewandte Politikforschung, s berlínským Institut für europäische Politik a s Bertelsmannovou nadací v Gütersloh. V rámci projektu Networking towards European Integration řízeným Bertelsmannovou nadací a Světovou bankou jsme udržovali kontakty s institucemi našeho typu v deseti kandidátských státech střední a východní Evropy. Pracovníci ÚMV spolupracují na mnohostranném projektu „Policy Transfer and Programmatic Change in the Communist Successor Parties of Central and Eastern Europe“ koordinovaným birminghamským Institute for German Studies. ÚMV se podílel na řadě projektů v rámci sítě TEPSA a účastnil se některých aktivit sítě EPIN koordinované bruselským Center for European Policy Studies.

Ve výzkumu evropské bezpečnosti pokračovala úspěšná spolupráce s britskými partnery (University of Bradford) jakož i s Institutem bezpečnostních studií EU. Spolu s devíti výzkumnými institucemi z členských a kandidátských států EU se podílíme na mnohostranném projektu Research Training Network „European Security and Defence Policy Democracy“, jehož koordinátorem je University of East Anglia, Norwich, Velká Británie. K dalším mnohostranným projektům v této oblasti patří projekt on-line kurzů o evropské bezpečnosti a integraci „Internet Distance Education Programme“ a projekt o problematice kontroly zbrojního exportu „Transparency in Arms Trade Issues“. ÚMV se dále podílel na činnosti mezinárodní pracovní skupiny „Challenges for Europe, Russia and the Other Former Soviet State“ organizované pod záštitou londýnského Royal Institute for International Affairs (Chatham House), Velká Británie.

Pokračovala intenzivní spolupráce s časopisem *Journal of International Relations and Development* vydávaným Lublaňskou univerzitou. ÚMV poskytuje již od roku 2000 zázemí redakci knižních recenzí tohoto prestižního periodika. Na práci ÚMV se rovněž podílelo několik zahraničních stážistů převážně z Německa.

SPOLEČNÉ PROJEKTY A PŘÍSPĚVKY DO PUBLIKACÍ

- Universität Bremen, Forschungsstelle Osteuropa, Brémy, Německo
- Institut für den Donauraum und Mitteleuropa, Vídeň, Rakousko
- Slovenská Akadémie věd, Bratislava, Slovensko
- Centre des relations internationales de stratégie (CRIS), Université Paris I., Francie
- Institute for German Studies, University of Birmingham, Velká Británie
- Friedrich-Ebert-Stiftung, Berlín, Německo
- Centrum für Angewandte Politikforschung, Mnichov, Německo
- Institut für Europäische Politik, Berlín, Německo
- RTN „ESDP Democracy“ – výzkumné konsorcium: University of Bradford, Bradford, Velká Británie; ISIS (International Security Information Service) Europe, Brusel, Belgie; Free University Brussels, Brusel, Belgie; NUPI (Norwegian Institute for International Affairs), Oslo, Norsko; BICC (Bonn International Centre for Conversion), Bonn, Německo; Institute for Security Studies, Szeged, Maďarsko
- FORNET – European Foreign Policy Research Network; mezinárodní konsorcium evropských výzkumných institucí v oblasti SZBP (hlavní koordinátor London School of Economics, Velká Británie)
- EU Institute for Security Studies, Paříž, Francie
- Oxford Analytica, Velká Británie
- British-American Security Information Council (BASIC), Velká Británie
- Universität der Bundeswehr, Hamburg, Německo
- Institut für Sicherheit, Universität Hamburg, Německo
- Slovenská spoločnosť pre zahraničnú politiku, Bratislava, Slovensko
- Österreichisches Institut für Internationale Politik, Vídeň, Rakousko
- Foreign Policy Centre, Londýn, Velká Británie
- Friends of Europe, Brusel, Belgie
- Association d' Etudes Géopolitiques des Drogues, Nantes, Francie
- Institut des Hautes Etudes de la Défense Nationale, Paříž, Francie
- Max Planck Institute, Freiburg, Německo
- Université de Liège, Belgie
- University of Leicester, Velká Británie
- Universität zu Köln, Kolín nad Rýnem, Německo
- Trans-European Policy Studies Association (TEPSA), Brusel, Belgie
- Istituto per l' Europa Centro-Orientale e Balcanica (ICECOB), Università de Bologna, Boloňa, Itálie

AKTIVNÍ ÚČAST NA KONFERENCI

(vyjma výše uvedených institucí)

- Central and Eastern European International Studies Association, Budapešť, Maďarsko
- International Studies Association, Portland, USA
- Otto-Brenner-Stiftung, Berlín, Německo
- Universität Münster, Německo
- Centrum ligy arabských zemí, Tunisko
- Historický ústav Slovenské akademie věd, Bratislava, Slovensko
- Political Studies Association, Leicester, Velká Británie
- Rosa Luxemburg Stiftung, Berlín/Varšava, Německo
- Sussex University, Velká Británie

- Free University Brussels, Belgie
- IECAH (Instituto de Estudios sobre Conflictos y Acción Humanitaria), Madrid, Španělsko
- Stiftung Entwicklung und Frieden, Berlín, Německo
- DGAP (Deutsche Gesellschaft für Auswärtige Politik), Berlín, Německo
- NATO Defence College, Řím, Itálie
- US Air War College, USA
- National Defence College, Jihoafrická republika
- Organized Crime Observatory, Ženeva, Švýcarsko
- Universidade Autónoma de Lisboa, Lisabon, Portugalsko

STUDIJNÍ POBYTY

- European University Institute, Florencie, Itálie (Jean Monnet Fellowship)
- Deutsche Gesellschaft für Auswärtige Politik, Berlín, Německo (letní škola)

6. DIPLOMATICKÁ AKADEMIE

Diplomatická akademie v sedmém roce své existence pokračovala ve svém úkolu přispět k profesionalizaci diplomatické služby. Vedle kurzů základní a vyšší diplomatické přípravy DA reagovala na potřeby české zahraniční služby rozšířením nabídky speciálních kurzů pro juniorní diplomaty a ekonomické diplomaty. V roce 2003 byly ukončeny pilotní běhy těchto speciálních modulů a vzhledem k pozitivnímu ohlasu se rozšířila kapacita a předpokládá se pravidelné opakování i v budoucnu.

Diplomatická akademie se i v tomto roce věnovala přípravě vedoucích pracovníků ústředních orgánů státní správy na vstup do EU. Vzhledem k blížícímu se datu vstupu ČR do EU, DA rozšířila sortiment svých kurzů evropského vzdělávání o kurzy Komitologie, Řízení evropských záležitostí a „unijní“ francouzštiny, které navštěvovali také pracovníci ostatních rezortů.

7. INFORMAČNÍ ODDĚLENÍ

Informační oddělení v uplynulém roce dále rozvíjelo svoji knihovnickou, dokumentografickou, archivní a informační činnost. Podařilo se zastavit dlouhodobou stagnaci při získávání materiálů a zvýšit roční přírůstek informačních pramenů, u knižního fondu to bylo dokonce o čtvrtinu. Vzrostl počet návštěv externích uživatelů, u interních uživatelů stoupl tento počet o více než o polovinu. Pro kvalitnější služby uživatelům byl dokončen přepis všech titulů časopisů do automatizovaného knihovnického systému; záznamy novin a časopisů byly doplněny internetovými adresami; u záznamů článků a dokumentačních materiálů bylo toto doplňování zahájeno; do vybavení studovny přibyla třetí kopírka. Pokračovaly také další aktualizace automatizovaného knihovnického systému, tak aby výstupy odpovídaly vývoji mezinárodních standardů. Cílem těchto úprav je především umožnit export našich záznamů do externích databází.

8. FINANČNÍ ZAJIŠTĚNÍ ÚSTAVU

Ústav mezinárodních vztahů hospodařil jako státní příspěvková organizace s finančními prostředky z rozpočtové kapitoly MZV ČR, s prostředky získanými vlastní činností, s účelovými prostředky na řešení grantových výzkumných projektů z MZV ČR a Grantové agentury ČR a s finančními prostředky

z nadačních zdrojů (např. Bertelsmann Stiftung) a dalších mezinárodních organizací (především UNDP). Náklady na činnost Ústavu mezinárodních vztahů v roce 2003 dosáhly výše 39 011 000 Kč.

9. PRACOVNÍCI

A. VEDENÍ ÚSTAVU

Ředitel: Jiří Šedivý, M.A., Ph.D.

Statutární zástupce ředitele: Ing. Petr Drulák, Ph.D.

Zástupce ředitele a ředitel Diplomatické akademie: Mgr. Milan Jakobec

Útvar vedení:

Dáša Dražilová

Alena Jakobcová

Mgr. Klára Kadlecová (od 6. 2.)

Pavčina Kroužková (3. 3.–30. 9.)

Hana Mořková, M.A.

Bc. Jonathan White (do 31. 5.)

B. VĚDECKÉ ODDĚLENÍ

Vedoucí oddělení: Ing. Jan Hřích, CSc.

Výzkumní pracovníci:

doc. PhDr. Pavel Barša, M.A., Ph.D.

Mgr. Veronika Bílková

PhDr. Jaroslav Bureš

PhDr. Jan Eichler, CSc.

Ing. Rudolf Fürst

Ing. Mesfin Gedlu, Ph.D.

JUDr. Vladimír Handl, CSc.

PhDr. Petr Jelínek

Mgr. Jan Karlas (od 4. 8.)

Ing. Vladimír Votápek

Mgr. Radek Khol, M.A.

Mgr. Lucie Königová

Ing. Petr Kratochvíl

Ing. Petr Lebeda

Ing. Vladimír Leška

PhDr. Miroslav Nožina

Ing. Petr Pavlík, M.A., CSc.

Mgr. Erik Siegl (od 3. 6.)

Mgr. Filip Tesař

C. DIPLOMATICKÁ AKADEMIE

Ředitel: Mgr. Milan Jakobec

Odborné pracovnice:

Mgr. Barbora Jiroušková

Bc. Linda Štuchartová, DES (do 14. 8.)

Sekretariát: Ivanka Přikrylová (od 23. 4.)

Ing. Monika Zlomková

D. EDIČNÍ ODDĚLENÍ

Vedoucí oddělení: PhDr. Vladimír Trojánek

Šéfredaktor Mezinárodní politiky: PhDr. Zdeněk Zbořil

Zástupce šéfredaktora Mezinárodní politiky: Mgr. Robert Schuster

Pracovníci:

Dagmar Červinková

Irena Krejčová

Miroslav Lejske

Milena Strejčková

Marie Vimerová

Mgr. Iva Weidenhofferová

E. INFORMAČNÍ ODDĚLENÍ

Vedoucí oddělení: PhDr. Helena Kolátorová

Zástupkyně vedoucí oddělení: PhDr. Ivana Litošová

Pracovnice:

Vilma Cukrová

Eva Husáková

PhDr. Ivona Řezanková, CSc.

Olga Zimmermannová

PhDr. Jaroslava Žáková

Bc. Hana Žárská, DiS.

F. ODDĚLENÍ SPRÁVY A SLUŽEB

Vedoucí oddělení: JUDr. Petr Kaňka

Pracovníci:

Ekonomický úsek: Václav Viktora

Výpočetní technika: Ing. Karel Vacek

Konferenční servis: Ing. Pavla Štěrbová

Provozní úsek: Lukáš Hanus

Petr Liška

Mgr. Karel Rosecký

Alena Trifunovičová

G. EXTERNÍ SPOLUPRACOVNÍCI ÚMV V ROCE 2003

Jan Adamec

Gabriela Barboříková

PhDr. Stanislav Biman

Pavel Bobek

Lenka Cozlová

Jiří Čáslavka

Hana Čermáková

MUDr. Milena Černá

JUDr. Pavel Černoch

David Patton Davlin

PhDr. Jindřich Dejmek, Ph.D.

Ing. Květuše Dessieová

Luboš Dobrovský

Ing. Hana Eassey

Mgr. Andrea Fáberová

Ralph Feltham

Pavčina Formánková

Ing. Josef Fukan

JUDr. Petr Greger

Mgr. Petr Halaxa

doc. Bořivoj Hnízdo

Otto Holubář

Ing. Alois Horák

Mgr. Miroslav Houska

Lukáš Hruboš

Václav Jamek

Milena Ježková

Jiří Jiránek

JUDr. Radomír Jungbauer

David Kadečka

Ferdinand Kinský

Jan Kolátor

Petr König

Matuš Korba

Ing. Ivan Kotek

Ondřej Kovařík

Ing. Jan Kroužek

JUDr. Jan Kuklík

Václav Kuna

PhDr. Václav Kural, CSc.

PhDr. Libor Kysučan, Ph.D.

MUDr. Kateřina Langrová

Ing. Kristina Larischová

prof. PhDr. Zuzana Lehmannová, CSc.

doc. PhDr. Petr Luňák

Jan Martinic

Petr Michl

RNDr. Bedřich Moldan, CSc.

Miloslav Moulis

prof. Vladimír Nálevka

Bc. Martin Náprstek

František Nedbálek

PhDr. Jan Němeček

Lenka Němečková

Petra Nohavicová

PhDr. Helena Nováčková

Mgr. Jolana Nováková

Ing. Milan Nový

Ing. Vladimír Nový

Michal Pastvinský

Míroslava Paulová

Matyáš Pelant

Jana M. Petrenko

Blažena Petrlíková

prof. dr. Otto Pick

Dr. Miloš Pojar

Ing. Květa Princová

Michal Procházka, DiS.

Zorka Rozehnalová

Tomáš Sedláček

doc. Jana Sereghyová, DrSc.

JUDr. Vojtěch Stejskal

PhDr. František Svátek

Mgr. Daniel Svoboda

Ing. Oldřich Svoboda

PhDr. Ivo Šlosarčík, LL.M.

Ing. Václav Šmejkal

Petr Šmídek

Jana Šmídková

Ing. Václav Štátný

PhDr. Ivan Štovíček, CSc.

Pavel Šváb

Jakub Tayari

Alena Tíkalová

JUDr. PhDr. Michal Tomášek

JUDr. Miroslav Tůma

Tatána Tumisová

Tomáš Urubek

Martin Vacek

Klára Vachulová

Jana Vrbová

Marie Vrbová

II. VÝZKUMNÉ PROJEKTY PODLE HLAVNÍCH OBLASTÍ VÝZKUMU

A) EVROPSKÁ INTEGRACE A PŘÍPRAVA ČESKÉ REPUBLIKY NA VSTUP DO EVROPSKÉ UNIE

MEZINÁRODNÍ PROJEKTY, KTERÝCH SE ÚČASTNÍ ÚMV

1. Networking Towards European Integration

Mezinárodní projekt řízený a sponzorovaný Světovou bankou (USA) a Bertelsmannovou nadací (Německo)

Účastníci: deset kandidátských zemí na vstup do EU ze střední a východní Evropy

Vedoucí projektu v ČR: Ing. Petr Drulák, Ph.D.

Charakteristika: Cílem projektu je vytvoření středo- a východoevropské sítě expertů věnujících se nej-různějším aspektům přibližování se Evropské unii. Projekt je tematicky rozdělen do klíčových oblastí vystihujících základní problémy přibližování. Těmto oblastem jsou věnovány internetové diskuse a mezinárodní konference. ÚMV je v rámci projektu odpovědný za klíčové oblasti „Rozšiřování informací o EU“ a „Proměny identit“.

Detailní informace jsou k dispozici na adrese: www.euintegration.net.

2. The Operative Space of Smaller States in Central Europe: Options Through Neighbourhood Policy and European Integration

Mezinárodní projekt řízený a financovaný Institute for Danube Region and Central Europe (IDM), Vídeň, Rakousko

Vedoucí projektu: prof. Heinrich Neisser;

Koordinátor: Armin Mahr

Řešitelský tým: Attila Ágh, Urs Altermatt, Vladimír Bilčík, Emil Brix, Bojko Bučar, Olga Gyárfášová, Gunther Hauser, Daniela Grozea-Helmenstein, Otmar Höll, Dejan Jovic, Lucie Königová, Sándor Kurtán, Wilfried Marxer, Sonia Puntcher Riekmann, George Schöpflin, Peter A. Ullram

Charakteristika: Projekt zkoumá předpoklady, možnosti a perspektivy spolupráce, případně koexistence malých států středoevropského prostoru. Zkoumají se geopolitické, historické, kulturní, ekonomické a strategické aspekty středoevropské spolupráce, zvláštní zřetel je věnován středoevropské identitě a postkomunistické transformaci zemí tohoto regionu. Speciálně jsou v rámci projektu pojednány různé režimy a způsoby spolupráce, jako je Visegrádská skupina, CEFTA, Regionální partnerství, Středoevropská iniciativa a rovněž spolupráce středoevropských zemí v rámci přípravy na vstup do EU. Projekt se věnuje i budoucím otázkám koordinace politiky a potenciálu budoucí role regionu, případně jednotlivých (skupin) zemí v EU s ohledem na jejich silné i slabé stránky a především jejich potenciál a strategie.

3. CEEC Debate Project

Grantový projekt Trans-European Political Studies Association

Vedoucí projektu v ČR: Ing. Mgr. Petr Kratochvíl

Charakteristika: Cílem projektu je vytvoření ucelené zprávy o vývoji evropské integrace v poslední době a o jeho reflexi v akademické debatě. Projekt se věnuje také institucionální reformě a dobré formě veřejné správy („good governance“). Analytickým rámcem je širší diskusní fórum v rámci Evropského konventu. Součástí projektu jsou národní zprávy mapující jednotlivé domácí diskuse, které s námětem projektu souvisejí.

4. Europeanisation of Public Administration in Central and Eastern Europe

Mezinárodní projekt koordinovaný IEP v Berlíně a univerzitou v Kolíně nad Rýnem

Vedoucí projektu v ČR: Ing. Petr Pavlík, CSc., M.A.

Účastníci: vědecké ústavy z ČR, Polska, Maďarska, Slovinska a Estonska

Charakteristika: Cílem projektu je srovnávací analýza vývoje systému veřejné správy ve výše uvedených pěti kandidátských zemích EU v posledním desetiletí na pozadí procesu ekonomické a sociální transformace. Důraz je přitom kladen na změny institucionálního charakteru a hlavních funkcí veřejné správy v souvislosti s procesem přípravy na vstup do EU a na institucionální zajištění celého negociačního procesu. Korespondenti z jednotlivých kandidátských zemí zde hrají úlohu jednak dodavatelů podkladů pro vlastní analýzu, kterou provedou němečtí organizátoři projektu, jednak každý z nich zpracovává závěrečnou studii o své zemi.

5. Enlargement/Agenda 2000 Watch

Mezinárodní projekt financovaný a koordinovaný na základě spolupráce TEPSA a IEP

Vedoucí projektu v ČR: Ing. Petr Pavlík, CSc., M.A.

Účastníci: odborníci z výzkumných pracovišť jak členských, tak kandidátských zemí EU

Charakteristika: Tento projekt, který byl zahájen v roce 1998, je zaměřen na aktuální problémy evropské integrace jak z pohledu zemí členských, tak i z pohledu zemí kandidátských. Klíčové jsou zejména postoje vlád, významných společenských organizací, politických stran, neziskové sféry i obyvatelstva k otázkám souvisejícím se současností i budoucností EU a se začleňováním kandidátských zemí do Unie.

GRANTOVÉ PROJEKTY MZV ČR, JEJICHŽ NOSITELEM JE ÚMV

1. Souhrnná publikace o české zahraniční politice do vstupu do EU

Grantový projekt MZV ČR

Vedoucí projektu: prof. dr. Otto Pick

Koordinátor: JUDr. Vladimír Handl, CSc.

Řešitelský tým: Mgr. Veronika Bílková, PhDr. Jaroslav Bureš, Ph.D. Pavel Černoch (České centrum, Brusel), PhDr. Jan Eichler, CSc., Ing. Rudolf Fürst, Ing. Jan Hřích, CSc., Anneke Hudalla, Ph.D. (Humboldt Universität, Berlin), Mgr. Petr Jelínek, Mgr. Radek Khol, M.A., Miroslav Kunštát, Ph.D. (FSV UK), Ing. Petr Lebeda, Ing. Vladimír Leška, PhDr. Miroslav Nožina, Jiří Šedivý, Ph.D., M.A., Mgr. Filip Tesař, RNDr. Alexandr Vondra, Ing. Vladimír Votápek.

Charakteristika: Záměrem publikace je formou analytických esejů zhodnotit výsledky české zahraniční politiky před vstupem ČR do EU. Jednotlivé příspěvky budou obsahovat obecnější i zcela konkrétní úvahy o místě České republiky v mezinárodních vztazích a nabídnou náměty pro další směřování české zahraniční politiky a širší společenské diskuse o ní.

2. Kvalifikovaná většina a zájmy ČR

Grantový projekt MZV ČR

Vedoucí: Ing. Petr Drulák, Ph.D.

Spoluřešitelé: Mgr. Lucie Königová, Ing. Mgr. Petr Kratochvíl

Charakteristika: Projekt se zaměřuje na zjištění pozice České republiky v otázce metody rozhodování Rady Evropské unie. Především jde o to, do jaké míry se představitelé českých ministerstev a dalších ústředních orgánů ztotožňují s navrhovaným rozšířením kvalifikované většiny podle znění smlouvy z Nice. V závěru se projekt zabývá tím, jaké pozice by měla prezentovat česká diplomacie při jednáních v Konventu o budoucnosti Evropy a především při vytváření návrhu evropské ústavní smlouvy.

3. Podíl obecních a krajských samospráv na zahraniční politice ČR

Grantový projekt MZV ČR

Vedoucí projektu: Ing. Petr Drulák, Ph.D.

Ředitelský tým: Mgr. Ing. Petr Kratochvíl, Mgr. Lucie Königová

Charakteristika: Cílem projektu je zmapovat zahraniční aktivity regionů a statutárních měst v ČR. K popisu a analýze těchto aktivit je použit koncept *paradiplomacie*. Vzhledem k absenci literatury o české paradiplomacii a vzhledem k reálné potřebě její reflexe si projekt klade za cíl *českou paradiplomacii popsat a rozebrat pomocí analytických nástrojů používaných při studiu podobných fenoménů ve státech EU*. Výsledná studie bude českou paradiplomacii analyzovat zejména v souvislosti se zahraničními aktivitami dalších tuzemských aktérů (ministerstva, firmy, nevládní organizace), se zahraničními partnery (především Evropská unie, dále pak státní i nestátní aktéři) a s motivy, které vedou české regiony a česká města k zahraničním aktivitám.

DOMÁCÍ ČI MEZINÁRODNÍ VÝZKUMNÉ PROJEKTY, DO KTERÝCH JSOU ZAPOJENI PRACOVNÍCI ÚMV

1. Česká republika na cestě do Evropské unie

Grantový projekt Fakulty sociálních věd UK, Praha

Vedoucí projektu: PhDr. Miloš Balabán, Ph.D.

Spoluřešitel: PhDr. Jan Eichler, CSc.

Charakteristika: Grantový projekt se zaměřuje na charakteristiku úkolů, které Českou republiku čekají po jejím vstupu do EU, a to zejména v oblasti ekonomiky, politiky, ekologie a také bezpečnosti. Příspěvek Jana Eichlera se zabývá tématem ČR a EBOP.

2. Konkurenceschopnost, růst a mezinárodní vztahy české ekonomiky v prvních letech nové dekády

Grantový projekt Grantové agentury ČR

Vedoucí projektu: doc. Ing. Alois Holub, DrSc.

Řešitelský tým: Členové druhé výzkumné skupin ICRE při VŠE, za ÚMV se účastní Ing. Jan Hřích, CSc.

Charakteristika: Projekt si klade za cíl analyzovat některé širší souvislosti vývoje české ekonomiky v období vstupu do EU. Důraz je přitom kladen především na vývoj její konkurenční schopnosti, která představuje určitý koncentrovaný výraz celé řady dalších faktorů. Projekt je proto charakterizován širokým záběrem výzkumných aktivit všímajících si především vybraných parametrů ekonomického růstu, strukturálních změn a vývoje vnějšího prostředí, ve kterém česká ekonomika funguje a realizuje své zahraniční vztahy. Při analýze vnějšího prostředí je důraz kladen především na členské státy EU a na tranzitivní ekonomiky vstupující v roce 2004 spolu s ČR do Unie. Pozornost je však věnována rovněž vývoji v některých dalších segmentech světové ekonomiky, které mají z hlediska české ekonomiky určitou relevanci.

INTERNÍ PROJEKTY ÚMV

1. Obchodní politika Evropské unie a obchodní vztahy České republiky s Unií

Interní projekt ÚMV

Vedoucí projektu: Ing. Jan Hřích, CSc.

Charakteristika: Cílem projektu je analýza společné vnější obchodní politiky EU s ohledem na možné důsledky přijetí *acquis communautaire* v této oblasti pro český zahraniční obchod a celou ekonomiku. Snahou řešitele je mj. zasadit zmíněnou politiku do širšího rámce politik ES a nastínit její význam v procesu rozšiřování EU, jehož předpokladem je dosažení určitého stupně „ekonomického přiblížení“ kandidátské země k EU.

2. Politiky prvního pilíře Evropské unie a jejich význam z hlediska přípravy České republiky na vstup do EU

Interní projekt ÚMV

Vedoucí projektu: Ing. Jan Hřích, CSc.

Charakteristika: Cílem projektu je zejména průběžné sledování vývoje politik ES, jejichž hlavním úkolem je vytvářet odpovídající rámec integrace v ekonomické oblasti, a jejich místa v celém integračním procesu s ohledem na dosažení jeho cílů. Na základě sledování vývoje těchto politik potom analyzuje jejich pravděpodobné důsledky pro ČR po jejím vstupu do EU. Zaměřuje se přitom především na politiku ochrany hospodářské soutěže, společnou obchodní politiku, politiku v oblasti podpory zaměstnanosti, sociální politiku, průmyslovou politiku a rovněž na celkovou hospodářskou a měnovou politiku.

3. Twinning jako případ transnacionální interakce: změny administrativních identit v procesu přistupování ČR k EU

Interní projekt ÚMV

Vedoucí projektu: Mgr. Lucie Königová

Charakteristika: Problematika twinningu je zde nahlížena z hlediska institucionální změny a neinstrumentální změny preferencí jednotlivých institucionálních aktérů. Twinning je dočasné vyslání odborníků z veřejné správy členských zemí EU do kandidátských zemí. Cílem je pomáhat žadatelským státům v budování a posilování jejich domácích institucí, aby pak byly schopny úspěšně a efektivně implementovat *acquis communautaire*. Hlavním cílem tohoto výzkumu je zachycení a teoretizace procesů a mechanismů adaptace, respektive změn ve veřejné správě.

4. Česká ekonomická transformace v kontextu procesu evropské integrace

Interní projekt ÚMV

Vedoucí projektu: Ing. Petr Pavlík, CSc., M.A.

Charakteristika: V rámci projektu jsou zkoumány zejména ty aspekty české ekonomické transformace, které úzce souvisejí s přibližováním České republiky k Evropské unii a se zapojováním české ekonomiky do ekonomiky světové. Zvláštní pozornost je věnována problematice zahraničního obchodu, platební bilance, zahraničních investic, kapitálového trhu, privatizace, konvertibility měny a perspektivy ČR, pokud jde o její budoucí členství v evropské měnové unii.

5. Proces evropské integrace se zvláštním zřetelem k procesu rozšíření EU

Interní projekt ÚMV

Vedoucí projektu: Ing. Petr Pavlík, CSc., M.A.

Charakteristika: V rámci projektu jsou zkoumány zejména ty aspekty procesu evropské integrace, které úzce souvisejí s rozšířením EU východním směrem. V této souvislosti je věnována pozornost i ostatním asociovaným zemím střední a východní Evropy, zejména jejich ekonomickému vývoji. Zvýšený zájem je věnován tzv. jižnímu křídlu EU (Španělsko, Portugalsko a Řecko) z důvodů komparace a Irsku, které může být významným zdrojem inspirace. Dalším důležitým tématem je proces vytváření evropské hospodářské a měnové unie.

6. Malé státy v mezinárodních vztazích

Interní projekt ÚMV

Vedoucí projektu: Ing. Petr Drulák, Ph.D.

Charakteristika: V rámci projektu jsou zkoumány zvláštnosti mezinárodního postavení menších a malých států. Projekt se zaměřuje zejména na politiku menších států v procesu evropské integrace. V první fázi jsou analyzovány evropské politiky zemí Beneluxu, v dalších fázích budou zkoumány evropské politiky severských států a politiky zbývajících malých zemí. Projekt vychází z přesvědčení, že zkušenost malých států je relevantní pro Českou republiku. Jedním z jeho výsledků by měla být formulace doporučení pro budoucí českou politiku uvnitř EU.

B) MEZINÁRODNÍ BEZPEČNOST A ROLE ČR V MEZINÁRODNÍCH BEZPEČNOSTNÍCH VZTAZÍCH

MEZINÁRODNÍ PROJEKTY, KTERÝCH SE ÚČASTNÍ ÚMV

1. Research and Training Network Project „Democratic Accountability of ESDP“

Mezinárodní projekt podporovaný Evropskou komisí v rámci Pátého rámcového programu
Vedoucí projektu: Patricia Chilton, University of East Anglia/University of Sunderland, Velká Británie
Spoluřešitel, koordinátor za ÚMV: Mgr. Radek Khol, M.A.

Charakteristika: Výzkumný projekt devíti institucí zaměřený na různé dimenze budování Evropské bezpečnostní a obranné politiky, včetně mechanismů její demokratické parlamentní kontroly. V průběhu roku 2002 byl plně sestaven tým *post-doc* a *pre-doc research fellows*, v ÚMV působí od září 2002 jako *pre-doc research fellow* Mgr. Matúš Korba. Během roku 2003 proběhly další tematické workshopy v Bruselu, Norwichi a Madridu a připravují se národní studie mechanismů demokratické kontroly bezpečnostní a obranné politiky. ÚMV je pověřeno zpracováním případových studií týkajících se ČR a SR.

2. FORNET – European Foreign Policy Research Network

Mezinárodní projekt podporovaný Evropskou komisí v rámci Pátého rámcového programu
Vedoucí projektu: prof. Christopher Hill, London School of Economics, Velká Británie
Spoluřešitel, koordinátor za ÚMV: Mgr. Radek Khol, M.A.

Charakteristika: Výzkumný projekt skupiny evropských výzkumných institucí zaměřený na různé dimenze Společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU. V průběhu roku 2003 proběhlo několik workshopů (Vídeň, Londýn) zaměřených na teorie SZBP, regionální dimenzi a rozšíření EU. FORNET publikuje internetové verze *CFSP Watch* a *CFSP Forum*. Během prvního roku fungování FORNETu byly vypracovány národní kapitoly shrnující politiku, dosavadní debatu a expertizu týkající se SZBP EU v jednotlivých členských zemích. Českou kapitolu zpracovali R. Khol a H. Motková.

3. Second Round of NATO Enlargement

Mezinárodní projekt

Vedoucí projektu: prof. August Pradetto, Universität der Bundeswehr Hamburg, Německo
Spoluřešitel za ÚMV: Mgr. Radek Khol, M.A.

Charakteristika: Mezinárodní výzkumný projekt zaměřený na zmapování a komparativní analýzu druhé vlny rozšíření NATO po roce 1989, která vyvrcholila přizváním sedmi nových zemí na summitu NATO v Praze v listopadu 2002. Národní kapitoly se zaměřují na analýzu domácí debaty a diskurzů týkajících se hlavních témat a motivů druhé vlny rozšíření NATO.

4. Security Yearbook 2004

Mezinárodní projekt

Vedoucí projektu: prof. Hans J. Giessmann, IFSH/Universität der Bundeswehr Hamburg, Německo
Spoluřešitelé za ÚMV: Mgr. Radek Khol, M.A. a Hana Motková, M.A.

Charakteristika: Mezinárodní výzkumný projekt zaměřený na přípravu dalšího čísla nejdéle vycházející ročenky z oblasti bezpečnostní problematiky v Německu zabývajícího se zmapováním a komparativní analýzou bezpečnostní a obranné politiky v zemích střední a východní Evropy, doplněného o bezpečnostní dění v EU, NATO a OSN v období podzim 2002 až prosinec 2003.

GRANTOVÉ PROJEKTY MZV ČR, JEJICHŽ NOSITELEM JE ÚMV

1. Nová národní bezpečnostní strategie USA

Grantový projekt MZV ČR

Vedoucí projektu: Mgr. Radek Khol, M.A.

Řešitelský tým: Mgr. Veronika Bílková, PhDr. Jan Eichler, JUDr. Vladimír Handl, CSc., Mgr. Matuš Korba, Hana Mořková, M.A.

Charakteristika: Projekt se zaměřuje na studium aktuálních otázek nové americké Národní bezpečnostní strategie, přijaté v září 2002. Cílem je nejenom analýza dosavadní americké bezpečnostní debaty po nástupu prezidenta Bushe do úřadu, ale také studium pohledů evropských spojenců, Ruska a Číny, včetně pohledu mezinárodního práva. Součástí projektu jsou také konkrétní doporučení týkající se možných dopadů nové bezpečnostní politiky USA na ČR a NATO jako celek.

2. Mezinárodní terorismus jako faktor mezinárodních vztahů a důsledky pro českou zahraniční politiku

Grantový projekt MZV

Vedoucí projektu: PhDr. Miroslav Nožina

Řešitelský tým: Jiří Šedivý, Ph.D., M.A., PhDr. Jan Eichler, CSc., Mgr. Veronika Bílková, PhDr. Jaroslav Bureš, Mgr. Filip Tesař, Ing. Vladimír Votápek, Ing. Rudolf Fürst, Ing. Mesfin Gedlu Ph.D., Martin Ehl, Ph.D. (*Hospodářské noviny*), Mgr. Radek Khol, M.A., Mgr. Matuš Korba, JUDr. Vladimír Handl, CSc.

Charakteristika: Projekt se zabývá rozborem fenoménu terorismu, tedy jeho definicí, strategií a taktikou. Záměrem bylo i upozornit na změny, které terorismus prodělává zejména v posledních třech desítkách let, a na vývojové souvislosti, s nimiž je nutné v oblasti mezinárodních vztahů počítat. Dále se věnuje teritoriální analýze terorismu na Blízkém východě, Balkáně, Asii, Africe, Latinské Americe, USA a Evropě. V třetím tematickém okruhu projekt mapuje vytváření mezinárodněprávního rámce boje proti terorismu na univerzální úrovni. Hlavním cílem je posoudit funkčnost těchto úmluv za současné mezinárodněpolitické situace a jejich vztah k právnímu řádu v ČR.

DOMÁCÍ ČI MEZINÁRODNÍ VÝZKUMNÉ PROJEKTY, DO KTERÝCH JSOU ZAPOJENI PRACOVNÍCI ÚMV

1. Evropa a NATO po studené válce

Grantový projekt VŠE v Praze

Vedoucí projektu: prof. Alexandr Ort, DrSc.

Spoluřešitel: PhDr. Jan Eichler, CSc.

Charakteristika: Projekt se zabývá především závažnými změnami v bezpečnostní strategii NATO po skončení studené války. Pojednává zejména o procesu transformace NATO, o jeho rozšiřování, o strategických koncepcích z let 1991 a 1999 a o přístupu NATO k hlavním bezpečnostním hrozbám současného světa.

2. Perspektivy česko-slovenské vojenské spolupráce

Grantový projekt Friedrich-Ebert-Stiftung

Vedoucí projektu: Mgr. Radek Khol, M.A.

Řešitelský tým: Mgr. Matúš Korba, Ivo Samson, Ph.D.

Charakteristika: Projekt navazuje na projekt MZV z roku 2002 a zaměřuje se exkluzivně na perspektivu bilaterální česko-slovenské vojenské spolupráce v oblasti obecné vojenské politiky, budování mnohonárodních stálých i ad hoc jednotek a společného nákupu nákladních zbraňových systémů. Na základě mezinárodního workshopu bude vypracován policy paper shrnující doporučení praktických kroků pro ČR a SR v této oblasti s výhledem do roku 2010.

3. International Organised Crime in the Czech Republic

Grantový projekt řízený a sponzorovaný Research Support Scheme – Open Society Fund

Vedoucí projektu: PhDr. Miroslav Nožina

Řešitelský tým: expertní skupina složená z pracovníků Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu Policie ČR, Národní protidrogové centrály Policie ČR, Institutu pro kriminologii a sociální prevenci

Charakteristika: Problematika skupin mezinárodního organizovaného zločinu penetrujících na/přes území České republiky (původ, historie, složení, způsoby pronikání do zahraničí, hlavní okruhy aktivit, vývojové trendy, bezpečnostní politika). Na základě projektu byla zpracována monografická studie *Mezinárodní organizovaný zločin v České republice* (Themis, Praha 2003).

4. Organised Crime in Europe.

Manifestations and Policies in the European Union and Beyond

Projekt organizovaný Max Planck Institute, Freiburg

Vedoucí řešitelé: Dr. Cyrille Fijnaut, Dr. Letizia Paoli

Spoluřešitel: PhDr. Miroslav Nožina

Řešitelský tým: mezinárodní skupina expertů na problematiku organizovaného zločinu a bezpečnosti

Charakteristika: Projekt je zaměřen na historii a současnost organizovaného zločinu v Evropě. Provádí komparativní analýzu situace v jednotlivých zemích Evropy a analýzu možností a perspektiv evropské policejní a soudní spolupráce.

5. Whose security? The Area of Freedom, Security and Justice in the Enlarged Europe

Projekt organizovaný University of Leicester, Velká Británie

Vedoucí řešitel: Karen Henderson

Řešitelský tým: Miroslav Nožina, Jörg Monar, Iwona Piorko, Monika Sie Dhian Ho, Alexander Duleba, Vladimír Bilčík, Heather Grabe

Charakteristika: Cílem projektu je vytvořit odbornou studii zabývající se bezpečnostními problémy v rozšířené Evropské unii, především tzv. novými hrozbami, jako je organizovaný zločin, terorismus, migrace aj. Projekt tyto hrozby analyzuje a vyhodnocuje. V druhém plánu se věnuje problematice evropské bezpečnostní spolupráce.

INTERNÍ PROJEKTY ÚMV

1. Politika prevence konfliktů Evropské unie a její institucionalizace

Interní projekt ÚMV

Řešitel: Mgr. Jan Karlas, M.A.

Charakteristika: Věnuje se politice Evropské unie v oblasti prevence vnějších konfliktů se zvláštním důrazem na její institucionalizaci. Srovnává cíle a úsilí Evropského společenství a Společné zahraniční a bezpečnostní politiky na tomto poli. Zkoumá politiku prevence konfliktů EU v jednotlivých regionech. Analyzuje změny v institucionalizaci politiky v posledních letech v důsledku vytváření Evropské bezpečnostní a obranné politiky. V rámci projektu jsou na pozadí tohoto tématu rovněž zkoumány teorie evropského integračního procesu.

C) ROZVOJOVÁ STUDIA

GRANTOVÉ PROJEKTY MZV ČR, JEJICHŽ NOSITELEM JE ÚMV

1. Analýza poskytování vládních stipendií ke studiu na veřejných vysokých školách občanům z rozvojových a jiných potřebných zemí

Výzkumný projekt MZV ČR

Vedoucí projektu: PhDr. Petr Jelínek

Řešitelé: PhDr. Petr Jelínek, Ing. Květa Dessieová, Bc. Martin Náprstek

Charakteristika: V rámci projektu jsou analyzovány základní charakteristiky systému poskytování stipendií studentům z rozvojových zemí, přičemž zvláštní pozornost je věnována rozvojovému přínosu. Pominuty nejsou ale ani aspekty proexportní, zahraničněpolitické, kulturněpolitické, bezpečnostní a přínos k internacionalizaci českého vysokého školství. Po srovnání se zahraničními zkušenostmi jsou formulována doporučení pro optimalizaci systému.

INTERNÍ PROJEKTY ÚMV

1. Česká rozvojová pomoc, teorie a praxe

Dlouhodobý interní projekt ÚMV

Vedoucí projektu: PhDr. Petr Jelínek

Charakteristika: V rámci projektu je analyzován český systém poskytování zahraniční rozvojové pomoci. V návaznosti na tuto analýzu jsou navrhována opatření ke zvýšení efektivity rozvojové spolupráce ČR. Doporučení jsou formulována mj. k problematice definice teritoriálních priorit pro českou rozvojovou spolupráci, role zastupitelských úřadů v systému, významu výběrových řízení při poskytování rozvojové pomoci a ke zvyšování rozvojového přínosu projektů rozvojové spolupráce.

2. Zahraniční pomoc České republiky v souvislosti se vstupem do EU

Dlouhodobý interní projekt ÚMV

Vedoucí projektu: PhDr. Petr Jelínek

Charakteristika: V rámci projektu je analyzována rozvojová spolupráce realizovaná Evropskou unií, a to se zvláštním důrazem na vazby mezi rozvojovými politikami členských států a EU. Na základě této analýzy jsou formulována doporučení pro transformaci českého systému poskytování zahraniční rozvojové pomoci tak, aby ČR mohla plně na rozvojové spolupráci EU participovat.

3. Postkonfliktní rekonstrukce

Dlouhodobý interní projekt ÚMV

Vedoucí projektu: PhDr. Petr Jelínek

Charakteristika: Na základě výzkumu vybraných případů postkonfliktní rekonstrukce v subsaharské Africe je identifikována optimální sekvence kroků při této rekonstrukci s ohledem na sociální a ekonomický rozvoj území zasažených ozbrojenými konflikty. Zvláštní pozornost je věnována roli externího prostředí, tj. dárcovské komunity.

D) TERITORIÁLNÍ STUDIA

GRANTOVÉ PROJEKTY MZV ČR, JEJICHŽ NOSITELEM JE ÚMV

1. Opatření zaměřená na budování důvěry a kontrola zbrojení na Blízkém východě

Grantový projekt MZV ČR

Odpovědný řešitel: PhDr. Jaroslav Bureš

Spoluřešitelé: doc. PhDr. Eduard Gombár, PhDr. Jan Eichler, CSc.

Charakteristika: Autoři popsali a zhodnotili všechna současná regionální bezpečnostní rizika. Pozornost je věnována průběhu, výsledkům a perspektivám různých bezpečnostních dialogů, které probíhají či donedávna probíhaly v euro-středomořském a blízkovýchodním regionu, se zvláštním důrazem na barcelonský proces. Zkoumají příčiny negativních stereotypů a percepce blízkovýchodních, středomořských zemí a navrhují formy opatření na posilování vzájemné důvěry. Hodnotí bezpečnostní pasáže klíčových dokumentů, které se dotýkají problematiky bezpečnosti, posilování důvěry a odzbrojení. Zajímají se i o přístupy regionálních a subregionálních organizací (LAS, GCC, UMA) a jednotlivých klíčových zemí k bezpečnostní problematice, kontrole zbrojení a od-

zbrojení (zvláště Írán, Izrael, Egypt a Turecko). Posuzují současný stav přistoupení regionálních zemí k různým smlouvám, iniciativám na odzbrojení, postoje ke kontrole zbrojení, nešíření zbraní a opatřením na posilování důvěry a bezpečnosti.

2. Migrační pohyb z arabského světa: příčiny, důsledky a perspektivy

Grantový projekt MZV ČR

Odpovědný řešitel: PhDr. Jaroslav Bureš

Spoluřešitelé: doc. PhDr. Eduard Gombár, CSc., PhDr. Miroslav Nožina

Charakteristika: Zabývá se z širšího pohledu problematikou arabské migrace včetně kulturně-historických souvislostí. Značná část práce se věnuje konkrétním dopadům arabské migrace z hlediska evropské bezpečnosti, zvláště ve spojení s hrozbou organizovaného zločinu, terorismu a pašování drog. Sleduje diskuse o migraci v rámci různých orgánů EU a zvláště euro-středomořského partnerství. Popisuje přijatá opatření vůči nelegální migraci, společnou azylovou politiku. Obsahuje podrobnou analýzu situace v jednotlivých arabských regionech (Maghrib, Perský záliv, levantské oblasti) z hlediska příčin migrace a zamýšlí se nad perspektivami řešení. Pozornost je věnována vnitřní arabské migraci v návaznosti na ropný boom, demografické procesy a jiné faktory.

3. Perspektivy a možnosti rozvoje středomořského dialogu NATO

Grantový projekt MZV ČR

Odpovědný řešitel: PhDr. Jaroslav Bureš

Spoluřešitel: Miroslav Houska

Charakteristika: Projekt je zaměřen na popis a zhodnocení všech dosavadních forem spolupráce v rámci dialogu NATO-Středomoří. Zamýšlí se nad konkrétním obsahem konzultací, případně i variantami spolupráce v různých oblastech (obecně a specificky podle zemí). Zabývá se i komplementaritou a vzájemnou spoluprací středomořské iniciativy NATO a fungujících středomořských iniciativ (ZEU, OBSE, Středomořské fórum, barcelonský proces a euro-středomořské partnerství). Soustřeďuje maximální počet různých přístupů, názorů v oficiální i neoficiální rovině, výsledků výzkumů veřejného mínění, expertiz v jednotlivých středomořských zemích, které se týkají hodnocení přístupů ke spolupráci s NATO a celkového obrazu vnímání Aliance, např. v kontextu některých významných událostí (hodnocení rozšíření, kosovská či bosenská operace, Nová strategická koncepce NATO, boj proti terorismu po 11. září 2001, společenství v Iráku aj.). Vzhledem k zájmu ČR o získání kontaktního velvyslanectví NATO v některé partnerské středomořské zemi, se zaměřuje na vymezení možných oblastí spolupráce a dialogu, které nejlépe vyhovují českým možnostem a mohly by být pozitivně akceptovány i druhou stranou.

4. Přistěhovalecká a integrační politika Francie, Velké Británie a Německa po 2. světové válce

Grantový projekt MZV ČR

Vedoucí projektu: doc. PhDr. Pavel Barša, M.A., Ph.D.

Charakteristika: Přistěhovalectví přestalo být v současném světě výjimkou a stalo se permanentním fenoménem. Proto i země jako Německo, které se tradičně nepovažovaly za přistě-

hoválecké, se nyní snaží zavést systematickou přistěhovaleckou politiku. Naléhavým úkolem České republiky je také vypracovat celkovou koncepci přistěhovalectví. Úkolem výzkumného projektu je na základě dosavadních praktických zkušeností i teoretických diskusí v západoevropských zemích a analýzy dosavadních opatření v České republice přispět k formulaci české přistěhovalecké politiky. Studie prezentuje tři modely přistěhovalecké a integrační politiky tak, jak byly po 2. světové válce ztělesněny v politikách Francie, Velké Británie a Německa. Ukazuje konvergenci politik těchto zemí a navrhuje konkrétní opatření, která by na základě jejich zkušenosti mohla zavést i Česká republika.

DOMÁCÍ ČI MEZINÁRODNÍ VÝZKUMNÉ PROJEKTY, DO KTERÝCH JSOU ZAPOJENI PRACOVNÍCI ÚMV

1. Dějiny Tchaj-wanu

Příprava knihy pro Nakladatelství Lidové noviny

Vedoucí projektu: PhDr. Ivana Bakešová a Ing. Rudolf Fürst

Další řešitel: PhDr. Zdenka Heřmanová

Charakteristika: Jedná se o společné dílo českých sinologů podávající zatím nejucelenější popis a výklad dějin Tchaj-wanu, který byl v češtině zatím publikován. Kniha vychází v Nakladatelství Lidové noviny v edici Dějiny států. Autorka I. Bakešová zpracovala úvodní úsek dějin až do období transformace režimu v 80. letech dvacátého století. R. Fürst je autorem navazující části až po současnost. Z. Heřmanová zpracovala kapitolu o tchajwanské literatuře.

2. „Policy Transfer“ a změna programů v „následnických stranách“ komunistických stran střední-východní Evropy“

Společný projekt Institute for German Studies (IGS), University of Birmingham, financovaný Leverhume Trust

Vedoucí projektu: prof. Dr. William E. Paterson, ředitel IGS

Koordinátor projektu: Dr. James Sloam (IGS)

Řešitelský tým: Piotr Buras (IGS/Birmingham a Institute of Political Science, Polsko), Dr. Dan Hough (University of Sussex, Velká Británie), Ing. Vladimír Leška (ÚMV, Praha), Dr. Marcin Zaborowski (Aston University, Birmingham, Velká Británie)

Charakteristika: Projekt zkoumá změny v programech několika „následnických stran“ po komunistických stranách střední-východní Evropy. Soustředí se na vnější vlivy, které uspíšily „přenos politiky“ do těchto stran ze západoevropských sociálnědemokratických, nebo alternativně z komunistických stran.

3. Bezpečnostní politika Chorvatska

Grantový projekt Ústavu strategických studií Brno

Vedoucí projektu: Mgr. Filip Tesař

Charakteristika: Projekt má za úkol zhodnotit bezpečnostní politiku Chorvatska od roku 1990 po současnost. Zaměřuje se zejména na vývoj ozbrojených sil, dále rozpracovává bezpeč-

nostní hrozby a způsoby řešení bezpečnostní problémů a analyzuje klíčové strategické dokumenty Chorvatska a možné dopady bezpečnostního vývoje v Chorvatsku na širší region a Českou republiku.

4. Bezpečnostní politika Srbska a Černé Hory

Grantový projekt Ústavu strategických studií Brno

Vedoucí projektu: Mgr. Filip Tesař

Charakteristika: Projekt má za úkol zhodnotit bezpečnostní politiku Srbska a Černé Hory od roku 1990 po současnost. Zaměřuje se zejména na vývoj ozbrojených sil, dále rozpracovává bezpečnostní hrozby, způsoby řešení bezpečnostní problémů, analyzuje klíčové strategické dokumenty Srbska a Černé Hory a možné dopady bezpečnostního vývoje v Srbsku a Černé Hoře na širší region a Českou republiku.

INTERNÍ PROJEKTY ÚMV

1. Ruská zahraniční politika vůči Spojeným státům a Číně

Interní projekt ÚMV

Vedoucí projektu: Ing. Mgr. Petr Kratochvíl

Charakteristika: Cílem projektu je zmapovat současné vztahy v trojúhelníku Rusko–USA–Čína, a to z pohledu ruské zahraniční politiky. Velká pozornost je věnována výkyvům ruské zahraniční politiky střídavě na Východ a Západ (Kozyrev, Primakov atp.). Výzkum se zaměřuje ale i na změny ruské politiky vůči oběma zemím zejména po Putinově nástupu a po teroristických útocích na Spojené státy. Projekt také zkoumá teoretické aspekty ruské zahraniční politiky a možnosti predikce ruského chování v nejbližší budoucnosti.

2. Vývoj na Slovensku a česko-slovenské vztahy

Dlouhodobý interní projekt ÚMV

Vedoucí projektu: Ing. Vladimír Leška

Charakteristika: Cílem projektu je soustavná analýza vývoje na Slovensku a jeho zahraničněpolitické orientace. Jeho smyslem je přispět k utváření reálného pohledu na slovenskou politickou scénu. Objektívni hodnocení vnitropolitické situace na Slovensku je jedním ze základních předpokladů rozvoje efektivní a vzájemně výhodné česko-slovenské spolupráce. Projekt se koncentruje hlavně na shromažďování poznatků o průběhu a výsledcích transformace společnosti SR a o stavu její připravenosti na integraci do evropských a transatlantických struktur. Výstupy se orientují na klíčové aktuální otázky vnitropolitického vývoje a zahraniční politiky SR a jsou určeny především pro potřeby politické praxe ČR.

3. Česko-thajské partnerství. Historie spolupráce a vzájemných vztahů

Interní projekt ÚMV a ZÚ Bangkok, na který v roce 2004 naváže grantový projekt MZV ČR

Vedoucí projektu: PhDr. Miroslav Nožina

Řešitelský tým: Mgr. Jana Fajfrová, M. R. Chakrarot Chitrabongs, PhDr. Jiří Kroupa, dr. Jiřina Todorovová, CSc.

Charakteristika: Záměrem projektu je zpracovat a analyzovat historii vzájemných vztahů mezi Českou republikou a Thajským královstvím v rovině politické, kulturní a ekonomické pro potřeby české zahraniční politiky.

4. Osvobozenecká armáda Kosova

Interní projekt ÚMV

Vedoucí projektu: Mgr. Filip Tesař

Charakteristika: Projekt je zaměřen na vznik a vývoj Osvobozenecké armády Kosova, její nástupnické organizace, společenské zázemí a další témata bezprostředně s ní spjatá. Součástí projektu je příprava monografie na dané téma. Velký důraz je přitom kladen na co nejširší využití informačních zdrojů (albánských, srbských a mezinárodních).

E) MEZINÁRODNÍ PRÁVO A MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE

GRANTOVÉ PROJEKTY MZV ČR, JEJICHŽ NOSITELEM JE ÚMV

1. Vyhodnocení reformního úsilí K. Annana v OSN a jeho perspektivy

Grantový projekt MZV ČR

Vedoucí projektu: Mgr. Veronika Bílková

Řešitelský tým: Mgr. Radek Khol, M.A., JUDr. Vojtěch Stejskal, Ph.D., JUDr. Miroslav Tůma, JUDr. Veronika Urbanová, Ph.D.

Charakteristika: Projekt se zaměřuje na reformní iniciativy, které v letech 1997–2003 předložil generální tajemník OSN Kofi Annan. Posuzuje jejich potřebnost a sledované cíle, hodnotí stupeň jejich realizace a zamýšlí se nad jejich přínosem pro efektivní fungování OSN. Sledována je přitom jak vnitřní strukturální reforma týkající se struktury a pravomocí jednotlivých orgánů OSN a systému financování, tak vnější funkční reforma soustřeďující se na vlastní aktivity OSN (mírové operace, rozvojová a humanitární pomoc, ochrana životního prostředí aj.). Pozornost se věnuje rovněž reformním krokům spadajícím mimo rámec kompetencí generálního tajemníka, které nicméně významně ovlivňují celkové výsledky reformního procesu (např. reforma Rady bezpečnosti). Projekt přináší analýzu postojů relevantních aktérů a mapuje přístup České republiky k reformě.

2. Nešíření zbraní hromadného ničení v kontextu aktuálních otázek mezinárodní bezpečnosti a boje proti mezinárodnímu terorismu

Grantový projekt MZV ČR

Odpovědný řešitel: JUDr. Miroslav Tůma

Řešitelský tým: Mgr. Veronika Bílková, Mgr. Matuš Korba

Charakteristika: Projekt hodnotí stávající mezinárodní mechanismy proti šíření zbraní hromadného ničení a jejich nosičů, jejich postavení v mezinárodněprávním systému se zvláštním zřetelem na odlišnost univerzálních a „výběrových“ mechanismů. Dále posuzuje perspektivy možného vývoje k účinnému předcházení šíření zbraní hromadného ničení a jejich nosičů, a to v kontextu vývoje po 11. září 2001. Analyzuje rovněž dopady této situace na postoje významných subjektů mezinárodní politiky a možnosti zapojení ČR do souvisejících mezinárodních jednání a postupů.

F) TEORIE MEZINÁRODNÍCH VZTAHŮ

INTERNÍ PROJEKTY ÚMV

1. Nové pohledy na teorie mezinárodních vztahů

Interní projekt ÚMV

Vedoucí projektu: doc. PhDr. Pavel Barša, M.A., Ph.D.

Řešitelský tým: Mgr. Ondřej Císař, Ph.D., Ing. Petr Drulák, Ph.D., Ing. Jan Hřích CSc., Mgr. Jan Karlas, Mgr. Ing. Petr Kratochvíl, Mgr. Lucie Königová, Jiří Šedivý, Ph.D., M.A., PhDr. Šárka Waisová

Charakteristika: Čtením zásadních textů přispívajících do současné debaty o disciplíně mezinárodních vztahů se účastníci tohoto interního projektu pokoušejí obohatit své teoretické záze-
mí a rozšířit i prohloubit své teoretické i metodologické dispozice k vlastní výzkum-
né práci.

2. Aktuální vývoj teorie mezinárodních vztahů

Interní projekt ÚMV

Vedoucí projektu: Ing. Petr Drulák, Ph.D.

Charakteristika: Projekt zkoumá současný vývoj teorie mezinárodních vztahů se zaměřením na konstruktivismus. V rámci projektu jsou vypracovávány studie aplikující konstruktivistické přístupy při analýze současných mezinárodních vztahů. Součástí projektu byla i příprava učebnice teorie mezinárodních vztahů.

3. Liberalismus jako teoretický přístup v mezinárodních vztazích a jeho současný vývoj

Interní projekt ÚMV

Řešitel: Mgr. Jan Karlas,

Charakteristika: Zkoumá teorie vzniklé v rámci liberalismu jako jednoho ze základních teoretických proudů v mezinárodních vztazích v posledních dvou desetiletích. Analyzuje hodnotu těchto teorií na základě jejich vzájemného srovnání a jejich srovnání s dalšími teo-
riemi vznikajícími ve stejném období.

4. Teorie mezinárodních vztahů: Od realismu ke konstruktivismu

Interní projekt ÚMV

Vedoucí projektu: Ing. Mgr. Petr Kratochvíl

Charakteristika: Projekt se zaměřuje na možnosti transformace dominantního proudu „naivního“ realismu v realismus „konstruktivistický“, jak se o to pokoušejí např. představitelé kodaňské školy. Konkrétně je největší pozornost věnována teorii rovnováhy hrozeb a je zkoumána otázka, jak by bylo možno ji obohatit o některé konstruktivistické prvky. V první řadě se proto projekt věnuje otázce intersubjektivit hrozeb, ale také zahraničněpolitickému diskurzu jednotlivých aktérů.

G) OSTATNÍ

DOMÁCÍ ČI MEZINÁRODNÍ VÝZKUMNÉ PROJEKTY, DO KTERÝCH JSOU ZAPOJENI PRACOVNÍCI ÚMV

1. Globalizace a Česká republika

Grantový projekt VŠE v Praze

Vedoucí projektu: prof. PhDr. Zuzana Lehmannová, CSc.

Spoluřešitel: PhDr. Jan Eichler, CSc.

Charakteristika: Předmětem projektu je postižení hlavních oblastí globalizace: ekonomické, politické, ekologické, kulturní a také bezpečnostní. Podílelo se na něm celkem devět autorů. Příspěvek Jana Eichlera byl nazván „Globalizace a mezinárodní bezpečnostní vztahy“. V rozsahu 42 stran se zaměřil především na změny v pojmání bezpečnosti po skončení studené války. Dále hodnotí nejvýznamnější ozbrojené konflikty po skončení studené války. Zvláštní pozornost věnuje terorismu a šíření zbraní hromadného ničení jako nejvýznamnějším bezpečnostním hrozbám na počátku 21. století.

2. Historie okupovaného československého pohraničí – území nezařazená pod Říšskou župu Sudety

Grantový projekt Grantové agentury ČR

Vedoucí projektu: doc. PhDr. Zdeněk Radvanovský, CSc., PhDr. Václav Kural, CSc.

Charakteristika: Projekt, který byl zahájen v roce 2002, je zaměřen na vývoj česko-německých vztahů, a to především na období kolem Mnichova (role SdP) a na politickou a ekonomickou historii okupovaných československých pohraničních území nezařazených pod tzv. Říšskou župu Sudety v letech 1938–1945.

III. HLAVNÍ AKCE

1. KONFERENCE A SEMINÁŘE

30. 1. 2003 – Seminář s bezpečnostní komunitou k novelizaci Bezpečnostní strategie ČR

Seminář. Referenti: Jiří Šedivý, *Ústav mezinárodních vztahů*; Radek Khol, *Ústav mezinárodních vztahů*; Jan Eichler, *Ústav mezinárodních vztahů*; Jiří Schneider, *odbor analýz a plánování, Ministerstvo zahraničních věcí ČR*; Josef Janošec, *Ústav strategických studií Vojenské akademie, Brno. ÚMV.*

19. 2. 2003 – Francouzsko-německé partnerství a budoucnost Evropy

Seminář. Referenti: Christian Deubner, *Chargé de Mission, Commissariat Général du Plan, Paris*; Jan Kohout, *státní tajemník pro evropské záležitosti, první náměstek ministra zahraničních věcí ČR*; Libor Rouček, *místopředseda Výboru pro evropskou integraci PSP ČR a místopředseda Zahraničního výboru PSP ČR. MZV ČR.*

3. 3. 2003 – Bezpečnostní hrozby a rizika současného světa

Seminář. Referenti: Emil Antušák, *Institut krizového managementu, Praha*; Jan Eichler, *Ústav mezinárodních vztahů*; Josef Janošec, *Ústav strategických studií Vojenské akademie, Brno*; František Škvrnda, *Fakulta mezinárodních vztahů EU Ekonomické univerzity, Bratislava. ÚMV.*

23. 5. 2003 – Africa: Past, Present and Future

Seminář. Referenti: Abderrahmane Meziane-Cherif, *Ambassador of the Democratic Republic of Algeria and Dean of African CD in Prague*; Jiří Šedivý, *Director of the Institute of International Relations*; Antonín Libický, *Chairperson of the Czech-African Society. ÚMV.*

25. 6. 2003 – Hearing from Europe

Videokonference. Referenti: Lenka Rovná, *alternátka zástupce české vlády na Konventu o budoucnosti EU*; Pavel Kysilka, *hlavní ekonom České spořitelny*; Petr Greger, *ředitel Euro-Czech Forum. ÚMV.*

11. 9. 2003 – Dva roky poté: Americká zahraniční politika po 11. září

Kulatý stůl. Referenti: Jiří Šedivý, *Ústav mezinárodních vztahů*; Pavel Barša, *autor knihy „Hodina impéria. Zdroje současné zahraniční politiky USA“*; Roman Joch, *autor knihy „Proč právě Irák?“*; Michael Žantovský, *diplomat a amerikanista. ÚMV.*

25. 9.–26. 9. 2003 – ISS Briefing

Seminář. Témata: Transition in the Czech Republic Compared with Other Eastern European Countries. Development Co-operation: Transition of the Czech Republic from a Recipient to a Donor Country. Benefits and Risks of EU Enlargement. Bankwatch: Transnational Advocacy NGO (introduction). Referenti: Vladimíra Dvořáková, *Vysoká škola ekonomická v Praze*; Petr Halaxa, *Rozvojové středisko ÚMV*; Lucie Königová, *Ústav mezinárodních vztahů*; Petr Hlobil, *Ministerstvo zahraničních věcí ČR. ÚMV.*

18. 9. 2003 – Od Konventu ke vstupu: česká debata k evropské ústavní smlouvě

Kolokvium. Témata: Celkový pohled na ústavní smlouvu. Institucionální reforma EU. Ekonomické aspekty ústavní smlouvy. Vnější dimenze ústavní smlouvy. Diskuse o alternativách pokračování veřejné debaty. Úvodní slovo: Cyril Svoboda, *ministr, Ministerstvo zahraničních věcí ČR*. Referenti: Jaroslav Šedivý, *Ministerstvo zahraničních věcí ČR*; Ivo Šlosarčík, *Europeum*; Jan Zahradil, *poslanecká sněmovna PČR*; Markéta Pitrová, *Masarykova univerzita, Brno*; Jan Kohout, *státní tajemník Ministerstva zahraničních věcí ČR*; Václav Šmejkal, *European Consulting Institute*; Josef Kreuter, *velvyslanec, Ministerstvo zahraničních věcí ČR*; Jiří Šedivý, *Ústav mezinárodních vztahů*; Josef Zieleniec, *Senát PČR, MZV ČR*.

4. 11. 2003 – Perspektivy česko-slovenské vojenské spolupráce

Seminář. Témata: Perspektivy česko-slovenské vojenské spolupráce – prezentace hlavních bodů společného policy paperu ÚMV a SFPA. Zkušenosti a perspektivy společných stálých či ad hoc jednotek pro operace na podporu míru a zvládnání krizí. Zhodnocení, další možnosti a přínosy spolupráce při modernizaci výzbroje, akvizici nových zbrojních systémů, jejich společné logistické zabezpečení či společné provozování. Představení knihy Perspektivy střeoevropské vojenské spolupráce. Referenti: Radek Khol, *Ústav mezinárodních vztahů*; Ivo Samson, *Slovak Foreign Policy Association, ÚMV*.

12. 11. 2003 – WTO po Cancúnu – perspektivy, výzvy a pozice ČR

Kulatý stůl. Referenti: Miroslav Somol, *náměstek ministra obchodu a průmyslu a vedoucího české delegace na ministerské konferenci WTO v Cancúnu*; Zdeněk Hrubý, *náměstek ministra financí*; Jana Matesová, *vrchní poradkyně výkonného ředitele Světové banky*; Vladimíra Kantorová, *odbor obchodních vztahů Ministerstva zemědělství ČR, ÚMV*.

16. 11.–17. 11. 2003 – Converging or Diverging? NATO and CFSP on the Eve of Enlargements

Konference. Pořadatelé: Ústav mezinárodních vztahů a Research Institute of the German Council on Foreign Relations Forum European Foreign and Security policy. Témata: One Year after the NATO Prague Summit: A Review of Progress. CFSP/ESDP: Development of Strategies and Missions. Old vs. New Europe?: A Roundtable Discussion. Converging or Diverging?: Conclusions and Perspectives. NATO and EU: A Czech Perspective.

Referenti: Jiří Šedivý, *ředitel Ústavu mezinárodních vztahů*; Eberhard Sandschneider, *DGAP*; Peter Schmidt, *SWP*; Riina Kionka, *Estonian Ambassador to Germany*; Fraser Cameron, *European Policy Centre*; Bernhard May, *DGAP*; Alexandr Vondra, *former Czech Deputy Foreign Minister*; Vladimír Bilčík, *Slovak Foreign Policy Association*; Przemyslaw Zurawski vel Grajewski, *University of Lodz*; Laszlo Poti, *Ministry of Defence, Hungary*; Tomas Jermalavicius, *Baltic Defence College*; Henning Riecke, *DGAP*; Barthélemy Courmon, *IRIS*; Knut Kierste, *NATO*; Julian Lindley-French, *Geneva Centre for Security policy*; Radek Khol, *Ústav mezinárodních vztahů*; Jan Winkler, *Czech Deputy Foreign Minister for Security Policy, ÚMV*.

2. PŘEDNÁŠKY A DISKUZE

5. 2. 2003 – Komunikace mezi arabským světem a Evropou – způsob, informace, hlediska
Kulatý stůl. ÚMV.

13. 2. 2003 – Continuity and Progress in U.S. – Czech Relations

Projev. Craig Roberts Stapleton, *Ambassador of the United States of America*. MZV ČR.

20. 2. 2003 – Challenges and Opportunities for the Czech Republic as a New Member of the European Union

Přednáška. Erhard Busek, *Special Coordinator of the Stability Pact for South Eastern Europe and Chairman of the Institute for the Danube and Central Europe*. ÚMV.

4. 3. 2003 – The Convention on Future of Europe: UK Government Views

Přednáška. Stephen Wall, *The Head of the European Secretariat in the Cabinet Office in London and EU Adviser to the Prime Minister*. ÚMV.

26. 3. 2003 – The EU after the Spring European Council

Přednáška. Carsten Søndergaard, *State Secretary, North Group, Ministry of Foreign Affairs, Copenhagen*. ÚMV.

9. 4. 2003 – Perspectives of European Integration after EU Enlargement

Přednáška. Eckart Cuntz, *Director-General for European Affairs, Federal Foreign Office, Berlin*. ÚMV.

19. 5. 2003 – The Chemical Weapons Convention in the Globalizing World

Přednáška. Rogelio Pfirter, *Director-General of the Technical Secretariat of the Organization for the Prohibition of Chemical Weapons*. ÚMV.

11. 6. 2003 – předpremiéra dokumentárního filmu MISE

Promítání filmu spojené s diskusí. Rodrigo Morales, *režie*; Jan Gogola ml., *dramaturg*. Produkce Česká televize. ÚMV.

1. 9. 2003 – The Role of the Council of Europe after the EU's Enlargement

Přednáška. Walter Schwimmer, *The Secretary General of the Council of Europe*. ÚMV.

24. 9. 2003 – Think-tanky ve visegrádských zemích. Analýza politiky a obhajoba zájmů

Prezentace publikace, která je výsledkem výzkumu v rámci programu International Policy Fellowship 2002 podporovaného Open Society Institute Budapest, vydané Mezinárodním politologickým ústavem Masarykovy univerzity v Brně. Jiří Schneider, *Ministerstvo zahraničních věcí ČR*. ÚMV.

1. 10. 2003 – Dny Sádáta (Ajjám as-Sádát)

Promítání filmu. Film vznikl na základě autobiografie prezidenta A. Sádáta „Hledání identity“ a jeho ženy Džihán „Žena Egypta“. Film byl vyhodnocen jako nejlepší film roku. Na závěr promítání proběhla diskuse k tématu.

15. 10. 2003 – Strůjci války a míru (politické portréty bývalých prezidentů Slobodana Miloševiče, Franja Tudjmana a Aliji Izetbegoviće)

Prezentace knihy a diskuse. Jeronym Březina, *překladatel*; Filip Tesař, *autor doslovu*, *Ústav mezinárodních vztahů*. ÚMV.

19. 11. 2003 – Recent Development and Perspectives of the Peace Process in the Middle East
Přednáška. Carol Migdalovitz. *Specialist in Middle Eastern Affairs, Congressional Research Service Foreign Affairs, Defense, and Trade Division, Library of Congress.* ÚMV.

24. 11. 2003 – A Friends Farewell: Thoughts on U.S. – Czech Relations
Projev velvyslance USA. Craig Roberts Stapleton. MZV ČR.

15. 12. 2003 – Israeli Strategic Perspectives in the Middle East
Přednáška. Efraim Inbar. *Department of Political Studies, Bar-Ilan University.* ÚMV.

18. 12. 2003 – Empires in Conflict
Přednáška. Christopher Coker, *London School of Economics.* ÚMV.

IV. DIPLOMATICKÁ AKADEMIE

Diplomatická akademie v roce 2003 pokračovala ve svém úkolu přispět k profesionalizaci diplomatické služby. Vedle kurzů základní a vyšší diplomatické přípravy, které mají obligatorní charakter, reagovala DA na potřeby české zahraniční služby zařazením speciálních kurzů pro juniorní a ekonomické diplomaty. Vzhledem k blížícímu se datu vstupu České republiky do EU rozšířila DA sortiment svých kurzů evropského vzdělávání o kurzy **Komitologie**, **Řízení evropských záležitostí** a „unijní“ francouzštiny, které navštěvovali také pracovníci ostatních rezortů.

A. ZÁKLADNÍ MODULY VZDĚLÁVÁNÍ

V roce 2003 organizovala Diplomatická akademie šest modulů vzdělávání:

1. základní diplomatickou přípravu (DA1),
2. vyšší diplomatickou přípravu (DA2),
3. individuální kurz pro juniorní diplomaty (DA IN),
4. vzdělávání v problematice EU podle usnesení vlády č. 841/1999,
5. školení v oboru výpočetní techniky,
6. diplomatickou přípravu ekonomických diplomatů.

1. ZÁKLADNÍ DIPLOMATICKÁ PŘÍPRAVA (DA1)

V roce 2003 probíhala základní diplomatická příprava kurzů DA1/2002 a DA1/2003. V rámci DA1/2002 absolvovalo stáže na odborech MZV a zastupitelských úřadech 16 posluchačů. Pět z nich bylo v rámci stáží vysláno na SM Brusel, kde pomáhali zvládnout mimořádně náročnou situaci danou otevřením agendy všech výborů přistupujícím zemím. Svého úkolu se podle hodnocení velvyslance Teličky zhostili se ctí. Do DA1/2003 bylo na základě výsledků výběrového řízení zařazeno 19 studentů, kteří v září 2003 zahájili teoretickou přípravu.

2. VYŠŠÍ DIPLOMATICKÁ PŘÍPRAVA (DA2)

Pátý ročník DA2 byl zahájen v lednu 2003. Do kurzu DA2/2003 bylo na základě přihlášek v roce 2003 nově zařazeno 23 diplomatických pracovníků MZV. Vedle čtyř povinných seminářů podle KŘ, proběhla příprava i ve třech volitelných seminářích – mezinárodního práva, bezpečnostní politiky a světové ekonomiky. V roce 2003 ukončilo vyšší diplomatickou přípravu 25 frekventantů. Od zahájení vyšší diplomatické přípravy v roce 1999 ji úspěšně absolvovalo již 163 diplomatických pracovníků.

3. DIPLOMATICKÁ PŘÍPRAVA JUNIORNÍCH DIPLOMATŮ (DA IN)

Na podzim roku 2002 DA nově zařadila do své nabídky kurz DA IN. Kurz vychází vstříc vzdělávacím potřebám juniorních diplomatů, kteří nezískali Atest I, ať již studiem na DA1 nebo uznáním svého postgraduálního studia. V roce 2003 se do DA IN nově přihlásilo 39 juniorních diplomatů. První běh a druhý běh DA IN, sestávající ze 7 seminářů a přednášek, v roce 2003 úspěšně ukončilo 15 juniorních diplomatů.

4. VZDĚLÁVÁNÍ V PROBLEMATICE EVROPSKÉ UNIE

Kurz evropského vzdělávání je realizován na základě usnesení vlády č. 841/1999 a na základě Rozhodnutí ministra č. 6/2000 ze dne 28. 4. 2000. V roce 2003 DA zorganizovala povinné evropské vzdělávání nových vedoucích pracovníků, frekventantů kurzů DA2, DA1 a DA IN, dalších pracovníků MZV a v míře dohodnuté s Institutem státní správy i zaměstnanců jiných rezortů.

Vzdělávání pro vedoucí pracovníky ve formě 34hodinového kurzu probíhalo v jarním a podzimním termínu. Kurzy byly organizovány ve spolupráci s Mezinárodním střediskem evropského vzdělávání v Nice pod metodickým vedením jeho viceprezidenta prof. F. Kinského. V obou kurzech bylo vyškoleno 111 zaměstnanců MZV.

Diplomatická akademie dále uspořádala spolu s Mezinárodním střediskem evropského vzdělávání se sídlem v Nice (CIFE) intenzivní mezirezortní modul EU pro vedoucí pracovníky formou letní školy evropských studií. Intenzivní kurz se konal ve dnech 18.–22. 8. 2003 v Horažďovicích. Kurz byl určen zejména těm vedoucím pracovníkům, kteří měli zájem o vzdělávání a odbornou konverzaci v anglickém jazyce. Certifikáty evropského vzdělávání získalo 33 pracovníků MZV. Kurzu se zúčastnili i zástupci jiných rezortů (ministerstva dopravy, ministerstva obrany, ministerstva vnitra a Českého telekomunikačního úřadu) a zahraniční studenti na základě pozvání CIFE.

DA dále ve dnech 25.–26. 2. 2003 a 19.–20. 6. 2003 zorganizovala 12hodinové kurzy evropského vzdělávání, kterých se zúčastnilo 74 pracovníků MZV.

Vedle povinného vzdělávání zajistila DA ve spolupráci s velvyslanectvím Francouzské republiky pro pracovníky MZV i dalších rezortů kurzy *Rozhodovací procesy a zavádění evropských předpisů* a *Řízení evropských záležitostí*, které proběhly ve dnech 22.–24. 10. 2003 a 1.–2. 12. 2003. Kurzů, které kladly mimo odbornou stránku i důraz na zkvalitňování francouzštiny, se zúčastnilo 28 pracovníků MZV a 11 zaměstnanců jiných rezortů.

Diplomatická akademie byla zřejmě jedinou institucí veřejného sektoru, která se pokusila pomoci prvním českým zájemcům o profesní uplatnění v institucích EU, jež se přihlásili do bruselského konkurzu. Ve dnech 24.–26. 9. 2003 DA společně s velvyslanectvím Francouzské republiky zorganizovala kurz, ve kterém francouzští specialisté seznámili 51 českých kandidátů s průběhem konkurzu a připravili je na jeho úspěšné vykonání.

5. ŠKOLENÍ V OBORU VÝPOČETNÍ TECHNIKY

V roce 2003 proběhlo 183 dopoledních a 112 odpoledních kurzů. V počítačových kurzech bylo vyškoleno celkem 637 pracovníků MZV a ZÚ. V roce 2003 se uskutečnilo 47 individuálních konzultací. Ve skladbě kurzů přetrvával důraz na školení programů MS Word (vzhledem k povinnému přechodu všech pracovníků MZV na tento program od r. 2003), MS Excel a MS PowerPoint. Vzhledem ke zvyšující se poptávce ze strany MZV byly nově zavedeny přípravné kurzy pro získání certifikátu European Computer Driving License (ECDL).

6. KURZ PRO EKONOMICKÉ DIPLOMATY

Na základě pověření VŘ SMV zařadila DA nově do nabídky svých kurzů speciální přípravný modul pro ekonomické diplomaty, kteří budou ČR reprezentovat v zahraničí. DA kurz nabídla také Ministerstvu průmyslu a obchodu ČR (MPO). Pilotní kurz proběhl ve dnech 22. 3.–18. 6. 2003 a zúčastnilo se ho 19 zaměstnanců MZV a 26 pracovníků MPO. Kurz se bude konat každoročně.

B. DALŠÍ VZDĚLÁVACÍ AKTIVITY DA

1. KURZ PRO PRACOVNÍKY, KTEŘÍ BUDOU ČR ZASTUPOVAT VE VÝBORECH EU

V roce 2003 DA zorganizovala pro Ministerstvo vnitra (MV) ČR další přípravný kurz pro pracovníky, kteří budou pracovat ve výborech EU. Kurzu se účastnilo 38 vedoucích pracovníků MV ČR.

C. DALŠÍ AKTIVITY DA

1. POMOC PŘI ORGANIZACI VÝZNAMNÝCH KONFERENCÍ A AKCÍ MZV

Studenti DA1/2003 se již tradičně v říjnu podíleli na organizačním zajištění konference FÓRUM 2000, nazvané *Bridging Global Gaps*, jež se konala v Obecním domě v Praze. Pomoc DA ocenil v děkovním dopise bývalý prezident Václav Havel. Studenti se dále podíleli na organizačním zajištění letní porady vedoucích ZÚ a regionálního semináře Úřadu vysokého komisaře OSN pro lidská práva k realizaci závěrů Světové konference proti rasismu.

2. PROPAGACE DIPLOMATICKÉ PROFESE

Diplomatická akademie uspořádala dne 12. 11. 2003 pro studenty vysokých škol, kteří uvažují o diplomatické kariéře, Den otevřených dveří. Akce se zúčastnilo 70 zájemců. Dále zorganizovala řadu přednášek o profesi diplomata na vysokých školách v Praze, Brně a Olomouci.

D. ZAHRANIČNÍ AKTIVITY DA

Diplomatická akademie sestavila 11. 4. 2003 program pro doktorandský kurz Vídeňské diplomatické akademie. Recipročně DA Vídeň v lednu 2003 školila studenty DA1 ve svém sídle. Kurz DA1/2002 absolvoval koncem ledna 2003 na pozvání Evropské akademie vzdělávací pobyt v Berlíně. Dne 5. 12. 2003 DA zajistila přijetí a prezentaci pro Fakultu mezinárodních vztahů z chorvatského Záhřebu. DA i v roce 2003 vyslala své studenty na stáže do partnerských institucí diplomatického vzdělávání (DA Berlín, DA Lima, DA Vídeň, College d'Europe Bruggy).

Diplomatická akademie z pověření NMDV připravila ve spolupráci se ZÚ Bagdád na leden 2004 diplomatický kurz pro 5 iráckých juniorních diplomatů.

V. EDIČNÍ ČINNOST

I ediční oddělení se podílelo na plnění úkolů Ústavu mezinárodních vztahů. Vedle vydávání tří časopisů se především soustředilo na výzkumný projekt *Dokumenty československé zahraniční politiky*, v jehož rámci byly vydány dva díly svazku *Československá zahraniční politika v roce 1936*. Pro MZV ČR, kromě dalšího vydání Ročenky – Zprávy o zahraniční politice České republiky v roce 2002 (v české a anglické verzi), byla v rámci Komunikační strategie MZV ČR připravena poslední příloha Mezinárodní politiky (Dokumenty Evropské unie – *Zasedání Evropské rady konané ve dnech 12. a 13. prosince 2002 v Kodani*). Pokračovala spolupráce s nakladatelstvím Karolinum.

Situace na knižním trhu se výrazně nezměnila: část prodeje naší produkce je realizována knihkupci, část přímou objednávkou na naši adresu a část nákupem v recepci ÚMV. V případě časopisů se cca 65 % nákladu (Mezinárodní politika i Mezinárodní vztahy) distribuuje přímo předplatitelům (ve spolupráci s distribuční firmou A.L.L.production se neobjevily výraznější problémy). Každá kniha je nabízena knihkupcům, kteří s námi spolupracují, její anotace je otištěna v *Knížních novinkách* (časopisu pro knihkupce, knihovny, nakladatele a čtenáře) a v *Nových knihách* (příloze *Literárních novin*). V jednotlivých případech se snažíme zajistit zveřejnění informace v denním či odborném tisku zveřejnění informace (pravidelně o našich knihách informujeme v *Mezinárodní politice*).

Před vydáním každé knihy jsou prováděny předtiskové a tiskové kalkulace a zvažována ekonomická hlediska (proto v současné době více než 70 % tisku realizujeme ve Slovenské republice za výhodnějších podmínek než v ČR). Pro optimální rozhodování je nutné neustále sledovat hladinu cen grafických prací, předtiskové přípravy a samotného tisku.

Ediční oddělení se zapojilo do pravidelné aktualizace internetových stránek ÚMV, na kterých je možno si přečíst anotace a obsahy nových knih a čísel časopisů, stejně jako veškeré starší produkce (včetně anglických verzí anotací).

Kromě knižní a časopisecké redakční práce se zaměstnanci podle potřeby podílí i na redakci interních materiálů jednotlivých výzkumníků (zprávy, výstupy z grantových projektů) i na jejich technickém zpracování, to platí i v případě informačního oddělení (vázání z internetu stahovaných textů). Ediční oddělení zajišťuje i drobný tisk (např. vizitky) či distribuci materiálů.

Celkový počet vydaných knih a brožur: 9 titulů (6900 výtisků)

Celkový počet vydaných časopisů: 18 + 1 příloha (44 600 výtisků)

Celkový počet účelových tisků ÚMV: 8 (750 výtisků)

1. ČASOPISY

Časopisy *Mezinárodní politika*, *Mezinárodní vztahy* a *Perspectives* vycházely i v roce 2003 v obvyklém rozsahu a kvalitě. Opět se podařilo získat ke stabilizovanému okruhu autorů nové přispěvatele.

Naše periodika pokrývají tři prioritní výzkumné oblasti ÚMV, navzájem se doplňují a vytvářejí tak unikátní, v České republice ojedinělý aktuální a komplexní pohled na mezinárodní politiku a mezinárodní vztahy.

MEZINÁRODNÍ POLITIKA

Měsíčník vychází pravidelně v třetí dekádě měsíce, rozsah jednotlivých čísel je od 36 do 44 stran. Každé číslo je věnováno jednomu tématu (články analytické, faktografické), které je doplněno další-

mi studii, informacemi, recenzemi nebo dokumenty. Témata jednotlivých čísel *Mezinárodní politiky* konzultuje vedení redakce s třicetičlennou redakční radou, která se za tímto účelem sešla v loňském roce celkem pětkrát (v červenci 2003 došlo k obměně cca jedné třetiny členy, redakční rada se schází obvykle v počtu cca 20 osob). Kromě poskytování podnětů pro články a témata představují členové redakční rady, kteří většinou pocházejí z prostředí akademického, novinářského i ze státní správy, pro redakci i důležitou zpětnou vazbu pro její další činnost.

Dařilo se pokračovat v dlouhodobém záměru postupně omladit okruh autorů časopisu, a to především vysokoškolskými studenty mimo Prahu (Olomouc, Brno). Stále se nedostává kvalitních příspěvků z oblasti mezinárodního práva a ekonomie.

V rámci Komunikační strategie před vstupem České republiky do Evropské unie Ministerstva zahraničních věcí ČR byla připravena 1 příloha (Dokumenty Evropské unie v nákladu 8500 kusů v č. 3). Vnitřní obálkové stránky jsou využívány k propagaci našich připravovaných, nových i skladovaných knih.

Šéfredaktorem *Mezinárodní politiky* je Zdeněk Zbořil.

Cena jednoho čísla je 29,50 Kč.

Hlavní témata jednotlivých čísel MP:

1/2003 – Válka a antiválka

- Nové paradigma terorismu (*Jiří Šedivý*)
- Samovražděný terorismus jako extrémna forma politickej participácie (*Michal Sviatko*)
- Rozvojová pomoc a boj proti mezinárodnímu terorismu (*Petr Jelínek*)
- Národní bezpečnostní strategie USA (*Zdeněk Zbořil*)

2/2003 – Al-Irák Al-Arábí

- Irák od svržení monarchie po Saddámovu diktaturu (*Eduard Gombár*)
- Irák a zbraně hromadného ničení (*Jan Závěšický*)
- USA a irácká opozice – nesnadné partnerství z nouze (*Břetislav Tureček*)
- Nová strategie leteckých válek (*Zdeněk Müller*)

3/2003 – Nová Evropa

- Náklady nadcházejícího rozšíření: vysoké, nebo nízké? (*Luděk Urban*)
- Bezpečnostní a obranná politika EU – ambice a realita na počátku roku 2003 (*Radek Khol*)
- Elysejská smlouva žije také díky tisícům bezejmenných pěšáků (*Josef Veselý*)
- Rozšíření Evropské unie a migrace v Evropě po roce 2000 (*Klára Polednová*)
- Turecká otázka evropské integrace (*Erik Siegl*)

4/2003 – Regionální spolupráce v Evropě

- Regionální politika EU (*Lenka Rovná*)
- Příležitosti a úskalí severní dimenze Evropské unie (*Michal Částek*)
- Benelux: společné i rozporné zájmy (*Michal Mocek*)
- Minulost, přítomnost a budoucnost visegrádské spolupráce (*Vladimír Leška*)
- Pobaltské štáty po rozšíření EÚ – spolupráce pokračuje? (*Kristian Takáč*)

5/2003 – Dálný východ stále vzdálený

- Čínská hypermoderní byrokracie (*Rudolf Fürst*)
- Ruská politika vůči Číně po 11. září 2001 (*Petr Kratochvíl*)
- Politická kultura v dnešním Japonsku (*Jan Sýkora*)
- Číňané – největší populace světa (*Zdeněk Pavlík*)

6/2003 – Sankce a (non)proliferace

- Sankční (donucovací) opatření s použitím síly v mezinárodní politice (*Jan Ondřej*)
- Hodnocení sankčního režimu OSN proti Iráku (*Jaroslav Bureš*)
- Zbrojní embargo: logická, častá, neúčinná (*Filip Tesař*)
- Sankce OSN z pohledu mezinárodního práva (*Veronika Bílková*)
- Česká republika a Kodex chování EU pro vývoz zbraní (*Filip Pospíšil*)

7/2003 – Neviditelná válka

- Čas války a hranice imunity (*Jiří Bystřický, Zdeněk Zbořil*)
- Nová tvář al-Káidy (*Miroslav Nožina*)

- Evoluce „kurdské otázky“ a její význam pro bezpečnost Středního východu (*Emil Souleimanov*)
- Nelegální vývoz zbraní (*Filip Pospíšil*)
- Ozbrojená intervence a mezinárodní právo (*Michal Petr*)

8/2003 – Rusko a Ruská federace 2003

- Rusko za Putina: rozporné přeměny a klamavá stabilita (*Jaroslav Šimov*)
- Ekonomika dnešního Ruska: úspěchy, problémy, perspektivy (*Andrej Bělousov*)
- Když je Rusko slabé, příroda ho nechrání (*Michael Romancov*)
- Putin a Ruská armáda v poločase (*Milan Balabán*)

9/2003 – Ropa a světová politika

- Ropa ve světové ekonomice a politice (*Jiří Fárek*)
- Spojené státy a ropa made in Irák (*Daniel Raus*)
- Válka v Iráku v roce 2003 a její důsledky pro ropný průmysl (*Tomáš Raděj*)

10/2003 – Pohyb obyvatelstva a stěhování národů

- Migrace: historie a současnost (*Zdeněk Uherek*)
- Pohyby čínského obyvatelstva v proměnách doby (*Markéta Moore*)
- Migrace a americká společnost (*Miloš Calda*)
- Strašák sjednocující se Evropy: Uprchlíci a imigranti z (divokého) Balkánu (*Filip Tesař*)
- Migrace a Afrika (*Michael Romancov*)

11/2003 – Evropská unie bez ústavy?

- Od Konventu ke vstupu: česká debata k Evropské ústavní smlouvě (*Lucie Königová*)
- Vnější dimenze Ústavní smlouvy (*Jiří Šedivý*)
- Celkový pohled na Ústavní smlouvu (*Ivo Šlosarčík*)
- Institucionální reforma EU (*Markéta Pitrová*)
- Ekonomicko-podnikatelské aspekty návrhu evropské ústavy (*Václav Šmejkal*)

12/2003 – Světový obchod a jeho organizace

- Světová obchodní organizace na rozcestí (*Jiří Fárek*)
- Cancún – nevydařená zastávka na cestě naplňování agendy z Dauhá (*František Peer*)
- Kolapsem k reformě světového obchodu (*Petr Lebeda*)
- Vybrané problémy liberalizace mezinárodního agrárního obchodu (*Petr Tuček*)
- G 21 se prosadila v Cancúnu (*Dagmar Hunčová*)

Příloha Mezinárodní politiky – Dokumenty Evropské unie

MP 3/2002 – Zasedání Evropské rady konané ve dnech 12. a 13. prosince 2002 v Kodani

MEZINÁRODNÍ VZTAHY

Základním těžištěm článků v časopisu *Mezinárodní vztahy*, který se zabývá teoretickými otázkami, je analýza evropské problematiky: celoevropská bezpečnost, institucionální změny v Evropské unii, vztahy Evropské unie s postkomunistickými státy, mezinárodní právo a válka či teoretická problematika mezinárodních vztahů jako vědního oboru. Nedílnou součástí časopisu jsou velké recenze důležitých publikací a průběžné anotování knih zabývajících se oblastí mezinárodních vztahů.

I v roce 2003 prezentoval časopis nové knihy vydané v edičním oddělení ÚMV. Během roku stoupl náklad o 15 %.

Šéfredaktorem *Mezinárodních vztahů* je Petr Drulák.

Cena jednoho čísla je 80 Kč, náklad je cca 900 kusů.

Výběr stěžejních článků:

- 1/2003**
- Německý multilateralismus a vztahy k státům visegrádské skupiny (*Vladimír Handl*)
 - Globalizace, identita a evropská integrace – Evropa jako globální aktér (*Jan Karlas*)
 - Africká unie – integrace reálná nebo deklarativní? (*Petr Jelínek*)
 - Balkánské souřadnice aneb symbolická geografie evropského Orientu (*Filip Tesař*)

- 2/2003** • Zdroje amerického chování. K diskuzi o transatlantické diferenci (*Pavel Barša*)
 - Dánský zahraničněpolitický aktivismus po roce 1989 (*Tereza Hořejšová*)
 - Nevojenské aspekty litevské bezpečnostní politiky (*Šárka Waisová*)
 - „Lusofônia“ v roce rozmachu (*Jan Klíma*)
- 3/2003** • Reforma Bundeswehru a obecné trendy vývoje postavení armády v moderní demokracii (*Zdeněk Kříž*)
 - Mírové operace OSN v postbipolárním světě – méně znamená více (*Oldřich Bureš*)
 - Americké hospodářské sankce v 90. letech 20. století – obtížná cesta k reformě sankční politiky (*Radek Tomáš*)
 - Stane se euro rovnocenným konkurentem amerického dolaru? (*Petr Pavlík*)
- 4/2003** • Vzniká globální občanská společnost? Nestátní aktéři ve světové politice (*Ondřej Císař*)
 - Je podíl DPH jako zdroj rozpočtu Evropské unie spravedlivý pro chudší státy? (*Petr König*)
 - Politická nestabilita v Africe, 1960–2000 (*Vladimír Kváča*)
 - Rakouská bezpečnostní a vojenská politika a regionální vojenská spolupráce (*Vladimír Handl*)

PERSPECTIVES

Časopis *Perspectives* (Review of Central European Affairs) vychází v angličtině dvakrát ročně. Obsahuje překlady nejzajímavějších článků z *Mezinárodní politiky* a *Mezinárodních vztahů*, ale i původní články psané speciálně pro něj. V roce 2002 vyšla čísla – 20 Summer 2002, 21 Winter 2003/2004. Ústav mezinárodních vztahů přikládá časopisu mimořádnou důležitost, neboť je nejenom vyměňován za podobné časopisy a publikace obdobných zahraničních pracovišť, ale je i jakousi „vizitkou“, která reprezentuje nejen „výstupy“ našich odborníků zabývajících se mezinárodními vztahy, ale obecně i českou zahraniční politiku v zahraničí. Z důvodů „výměnné“ kompatibility byla změněna prodejní cena.

Editorem byl Petr Jehlička.

Cena za ročník je 35 USD, za jedno číslo 20 USD, náklad 600 kusů.

Hlavní články v čísle:

Perspectives 20 (summer 2003)

- Public Opinion – A Stumbling Block to Enlargement? An Analysis of the Relationship Between Costs and Benefits of the EU Enlargement and their Perception in Current EU Member-States (*Dóra Husz*)
- Rethinking Transnational Solidarity in the EU (*Jonathan P. J. White*)
- Human Security – the Contemporary Paradigm? (*Šárka Waisová*)

Perspectives 21 (winter 2003/2004)

- Smaller and Bigger States in the EU25:
The Eastern Enlargement and Decision-Making in the EU (*Attila Ágh*)
- The Implications of EU Enlargement for the United States (*Michael Baun*)
- Public Support for Democracy in the New EU Member States (*Joakim Ekman and Jonas Linde*)
- The Transformation of East-Central European Security (*Aart Jan Riekhoff*)

2. PUBLIKACE

V roce 2003 vydalo ediční oddělení ÚMV samostatně nebo ve spolupráci s jinými institucemi celkem 9 publikací a další jsou rozpracované.

Našimi hlavními partnery bylo Ministerstvo zahraničních věcí ČR, nakladatelství Karolinum University Karlovy a zastoupení Friedrich-Ebert-Stiftung v České republice.

I v roce 2003 se ediční oddělení snažilo různými cestami informovat veřejnost o publikacích ÚMV (především na stránkách *Mezinárodní politiky*, anotace všech našich knih uváděny s bibliografickými údaji v příloze *Literárních novin – Nové knihy* a v *Knížních novinkách* Svazu českých knihkupců a nakladatelů, informace o edičních aktivitách minulého i současného roku je uvedena v Almanachu Labyrint 2003). Největší mediální ohlas zaznamenala kniha Petra Jelínka a kol. *Rozvojová politika Evropské unie*. Naše knihy mají na pultech především knihkupectví Academia, Karolinum, Kanzelsberger a Fišer.

Kromě časopisů a knih byly v edičním oddělení připraveny i interní tisky – pravidelná *Zpráva o činnosti ÚMV za rok 2003*, informační a propagační publikace *Institute of International Relations* (v anglickém jazyce), čtyři studijní sešity a dvě čísla *Bezpečnostních témat* Centra bezpečnostních analýz (mimo ediční práce jde i o kopírování, vazbu a distribuci). Pro komerční potřeby byl připraven tisk *Nabídka titulů vydaných v edičním oddělení Ústavu mezinárodních vztahů (k 1. 2. 2003)*.

PŘEHLED VYDANÝCH PUBLIKACÍ ÚMV ZA ROK 2003

A. Problematika evropské integrace

Představy o budoucnosti Evropské unie

Vladimír Handl, Mathias Jopp, Agnès von der Mühl, William E. Paterson

Dvoujazyčný sborník příspěvků, které zazněly na semináři na téma *Finalita Evropské unie* (1. 11. 2001, MZV ČR). Hlavním cílem bylo představit téma budoucí podoby EU z pohledů tří tzv. velkých států (Německo, Velké Británie a Francie) a porovnat je s českými představami. K vystoupení byli pozváni nikoliv politici, ale akademici z těchto států, kteří prezentují národní představy o budoucí podobě EU bez ideologicko-politických nánosů. Během následné diskuse mělo publikum možnost upřesnit si shodné a rozdílné strategie jednotlivých zemí a utvořit si názor na zájmové konvergence a rozdíly mezi ČR a jejími partnery v EU.

Vydal Ústav mezinárodních vztahů ve spolupráci se zastoupením Friedrich-Ebert-Stiftung v České republice. (brož., 112 s., ISBN 80 86506-26-2, česky a anglicky)

Rozvojová politika Evropské unie

Petr Jelínek a kol.

Vstupem do Evropské unie se Česká republika nestane pouze součástí společného trhu definovaného volným pohybem zboží, kapitálu a pracovních sil. Připojí se také k úsilí jednoho z největších poskytovatelů oficiální rozvojové pomoci na světě (Unie totiž např. v roce 2001 vynaložila na pomoc nečlenským státům více 6,6 mld. EUR). Proto věnujeme pozornost zařazení rozvojové pomoci do Římské smlouvy v podobě asociace zámořských zemí a území k Evropskému hospodářskému společenství (EHS), stejně tak jako transformaci přidružení koloniálních území na asociaci nově nezávislých států na základě dohod z Yaoundé. Následně analyzujeme proměny priorit partnerství mezi ES a zeměmi ACP na základě dohod z Lomé. Pozornost věnujeme též analýze institucionálního rámce zajišťujícího realizaci rozvojové politiky EU, zvláště pak s ohledem na probíhající reformu těchto struktur.

Vydal Ústav mezinárodních vztahů ve spolupráci se zastoupením Friedrich-Ebert-Stiftung v České republice. (brož., 92 s., ISBN 80-86506-33-9, česky)

B. Bezpečnostní problematika

Perspektivy středoevropské vojenské spolupráce

Radek Khol a kol.

Regionální vojenská spolupráce se postupně stává jedním z modelů budoucí orientace malých a středních států v Evropě v rámci nové bezpečnostní a obranné politiky. Pro Českou republiku je ten-

to způsob regionální vojenské spolupráce jedním z možných scénářů bezpečnostní a obranné politiky v kontextu reformy Armády ČR. V knize jsou zkoumány perspektivy spolupráce se čtyřmi středoevropskými státy – Slovenskem, Polskem, Maďarskem a Rakouskem. Kromě toho práce vymezuje a analyzuje mnohonárodní vojenskou spolupráci, konkrétní příklad rozvinuté vojenské spolupráce zemí Beneluxu a praktickou stránku logistického zázemí takové spolupráce. Poslední kapitola poskytuje shrnutí hlavních závěrů a doporučení pro zahraniční a bezpečnostní politiku ČR.

Tato publikace vznikla na základě grantového projektu Ministerstva zahraničních věcí ČR RB 30/4/01 (Perspektivy středoevropské vojenské spolupráce).

Vydal Ústav mezinárodních vztahů s podporou Ministerstva zahraničních věcí České republiky. (brož., 116 s., ISBN 80-86506-32-0, česky)

C. Ostatní tematika

a) Publikace pro Ministerstvo zahraničních věcí České republiky

- **Zpráva o zahraniční politice České republiky za období od ledna 2002 do prosince 2002**

Pravidelné, již čtvrté zpracování podrobného přehledu o aktivitách státu v zahraničněpolitické oblasti za uvedené období s cílem přiblížit zahraničněpolitickou činnost České republiky. Publikaci (vydanou v ed. odd. ÚMV) připravil kolektiv pracovníků MZV ČR. (brož., 332 s., ISBN 80-86506-28-2, česky)

- **Report on the Foreign Policy of the Czech Republic between January 2002 and December 2002**

Anglická verze titulu *Zpráva o zahraniční politice České republiky za období od ledna 2002 do prosince 2002*. (brož., 320 s., ISBN 80-86506-29-0, anglicky)

b) Ostatní

- **Česká republika a Rakousko ve sjednocující se Evropě II**

 - **Österreich und die Tschechische republik im sich vereinnenden Europa II**

Česko-německé vydání hlavních referátů a diskuze k nim z konference *Česká republika a Rakousko ve sjednocující se Evropě II* (8.–9. 11. 2001, Konferenční centrum Štířín). Konference navázala na podobnou, která proběhla v březnu téhož roku ve Vídni, a věnovala se otázkám národní regionální identity, postavení menšin ve střední Evropě, vzájemným stereotypům a hledání strategie pro jejich překonávání. Zahajovací projevy pronesli ministři zahraničních věcí obou zemí – B. Ferrerová-Waldnerová a J. Kavan; referáty a diskuze probíhaly ve čtyřech blocích: *Národní a regionální identita středoevropských států ve sjednocující se Evropě*, *Menšiny ve střední Evropě v minulosti a dnes*, *Identifikace stereotypů ve vzájemném vnímání Čechů a Rakušanů*, *Společná česko-rakouská komunikační strategie proti stereotypům. Konkrétní kroky*. Vydal Ústav mezinárodních vztahů ve spolupráci s MZV ČR.

(2003, brož., 378 s., ISBN 80-86506-31-2, česky a německy)

- **Dokumenty československé zahraniční politiky – Československá zahraniční politika v roce 1936 Svazek I**

Sedmý svazek edice obsahuje úvodní texty o československé zahraniční politice v roce 1936, o organizační struktuře a personálním složení československé diplomacie v roce 1936, přehled edic diplomatických dokumentů, týkajících se roku 1936 a tabulky s přehledy československých zastupitelských úřadů k 1. 9. 1936. První část dokumentů (329) zahrnuje období od 1. ledna 1936 do 31. srpna 1936. Edice je realizována v rámci výzkumného projektu ÚMV ve spolupráci s Historickým ústavem AV ČR v Praze a se Státním ústředním archivem v Praze s grantovou podporou MZV ČR; kniha byla vydána ve spolupráci s nakladatelstvím Karolinum – Univerzita Karlova v Praze.

K vydání připravil Jindřich Dejmek.

(váz., 628 s., ISBN 80-86506-27-4, česky)

• **Dokumenty československé zahraniční politiky – Československá zahraniční politika v roce 1936 Svazek II**

Osmý svazek edice přináší dalších 166 dokumentů z roku 1936 (zahrnujících období od 1. září do 31. prosince 1936), *Dodatky*, *Seznam publikovaných dokumentů* a *Osobní rejstřík* za oba svazky roku 1936.

K vydání připravil Jindřich Dejmek ve spolupráci s Janem Němečkem.
(váz., 416 s., ISBN 80-86506-30-4, česky)

D. Účelové tisky ÚMV

a) Zprávy

- *Zpráva o činnosti ÚMV za rok 2003*

b) Informační a propagační publikace

- *Institute of International Relations*

Základní informace o Ústavu mezinárodních vztahů v anglickém jazyce (organizace, výzkumná činnost a projekty, Diplomatická akademie, ediční činnost, knihovna, konference, kontakty atd.; 24 s.).

c) Studijní sešity

1/2003 • Pavlík Petr – *Europeanisation and Transformation of Public Administration: The case of the Czech republic Transitions in Africa*

2/2003 • Fürst Rudolf – *Úvod k problematice čínského nacionalismu*

3/2003 • Khol Radek – *Policies of the Visegrad Countries Towards CFSP/ESDP*

4/2003 • Leška Vladimír – *Co se vládě M. Dzurindy podařilo vyřešit a co zcela dokonale nezvládla (Rekapitulace výsledků slovenského kabinetu, který vzešel z parlamentních voleb v roce 1938)*

d) Bezpečnostní témata Centra bezpečnostních analýz

1/2003 • Irácká krize a bída diplomacie

- Americká vojenská strategie v operaci Irácká svoboda
- Budoucí americká politika na Středním východě
- Důvody francouzské neúčasti na operaci Irácká svoboda

2/2003 • Reforma Armády České republiky – časté změny a nejistá budoucnost

- Reforma Ozbrojených sil Slovenské republiky
- Srbsko a Černá hora – zásadní reforma armády na obzoru
- Bezpečnostní strategie Evropské unie
- Geopolitické souvislosti americké politiky v Iráku

e) Ostatní tisky

- Nabídka titulů vydaných v edičním oddělení Ústavu mezinárodních vztahů (k 1. 2. 2003)

VI. ČINNOST INFORMAČNÍHO ODDĚLENÍ (KNIHOVNA A DOKUMENTACE)

KNIŽNÍ FOND

Průběžně byla zajišťována akvizice a zpracování objednávek, vstupní zpracování a katalogizace monografií a ročenek. Počet titulů získaných za minulý rok vzrostl o čtvrtinu a do databáze knihovny a dokumentace bylo uloženo 1080 záznamů nových publikací (56 % získáno koupí, 23 % výměnou, 18 % darem, 3 % vydána v ÚMV). Dále rostl počet titulů získaných v angličtině a dosáhl 61 %, v němčině to bylo 11 %, v ruštině 5 %, ve francouzštině 4,5 % a 5,5 % v dalších cizích jazycích. Do katalogizačních záznamů byly doplňovány odkazy na recenze knih v časopisech *Mezinárodní politika*, *Mezinárodní vztahy* a *Perspectives*. V rámci rekatalogizace bylo do databáze zapsáno 260 záznamů publikací z fondu knihovny převážně s roky vydání 1984–1985. V současné době databáze obsahuje 15 796 záznamů monografií a ročenek. V návaznosti na prováděnou obsahovou revizi fondu při rekatalogizaci bylo také vyřazeno a odepsáno 500 obsahově zastaralých titulů. Vyřazené tituly byly nabídnuty na domovské stránce ústavu. Automatizovaný knihovnický systém byl rozšířen o modul revize fondu a v rámci zkoušení systému bylo zkontrolováno cca 2200 knihovních jednotek. Pravidelně jedenkrát za čtrnáct dní se uskutečňovala výstavka nových knih a dokumentačních materiálů. Jednou za dva měsíce byly zpracovávány bibliografické soupisy *Přírůstky knihovny*. Z těchto soupisů bylo pravidelně vybíráno cca 25 záznamů publikací vydaných především ve střední a východní Evropě k tematice mezinárodních vztahů pro časopis *Mezinárodní politika*. Průběžně bylo zpracováno 87 anotací vybraných novinek knihovny, které byly zapsány do databáze a uveřejněny v časopise *Mezinárodní vztahy*.

ČASOPISECKÝ FOND

Začátkem roku byla provedena kompletace předcházejícího ročníku odborných časopisů. Během roku byly denně evidovány noviny a dodané výtisky časopisů, zároveň byla prováděna kontrola dodacích listů a faktur. Pro informaci uživatelů ve studovně byl 4x týdně zpracováván aktuální přehled došlých čísel časopisů. Tituly deníků byly měsíčně kompletovány. Pravidelně byla prováděna příprava materiálů předávaných k vazbě. Průběžně byl aktualizován seznam časopisů získávaných výměnou nebo darem. V roce 2003 bylo získáváno 372 titulů novin a časopisů (60,5 % bylo získáno z výměny, 20,5 % koupí, 18 % darem a cca 1 % vydáno v ÚMV). U dalších 118 titulů jde pouze o archivní fond. Databáze knihovny a dokumentace v současné době obsahuje 490 záznamů novin a časopisů (57 % je v angličtině, 13 % v němčině, 4 % ve francouzštině, 3 % ve slovenštině, 3 % v ruštině a 4 % v dalších cizích jazycích). Nově byly do záznamů doplněny internetové adresy. Seznam titulů novin a časopisů s internetovými adresami a informacemi o tom, v jakém rozsahu jsou jednotlivé tituly zveřejňovány na internetu, byl také vystaven ve studovně. Do studovny bylo půjčeno cca 540 starších čísel a 65 kompletních ročníků časopisů, které byly před vrácením do skladu zkontrolovány. Ze zahraničních aktuálně docházejících deníků byl nejčastěji čten *International Herald Tribune* a z týdeníků *Economist*. Starší ročníky byly nejčastěji požadovány u *Foreign Affairs* a *Jane's Defence Weekly*. V letních měsících byla dokončena revize fondu. Po kontrole karet odepsaných a skartovaných titulů byla tato evidence převedena do počítače. Nově navržené odpisy jsou stejně jako aktuální duplikáty přednostně nabízeny pracovníkům ústavu. Pro *Celostátní evidenci zahraničních periodik* byl aktualizován seznam získávaných zahraničních titulů. Pro rok 2004 byly zajištěny objednávky 71 placených titulů novin a časopisů a 5 databází (25 českých, 50 cizojazyčných).

DOKUMENTAČNÍ FOND

Pokračovalo shromažďování dokumentačních materiálů k průběžně sledovaným tématům: česká zahraniční politika, mezinárodní bezpečnost, mezinárodní konflikty, mezinárodní organizace (především EU, NATO a OSN), mezinárodní ekonomika, problematika vybraných států a oblastí (jednotlivých zemí Evropy /zejména SRN, státy střední a východní Evropy, Balkán, Rusko/, USA a Blízkého východu), globální problematika, terorismus, problematika menšin, migrace, lidských práv a životního prostředí) a k tématům grantů zpracovávaných v uplynulém roce výzkumnými pracovníky ústavu. V rámci evidence a klasifikace časopiseckých článků, dokumentů a drobných tisků bylo do databáze knihovny a dokumentace zpracováno 1248 záznamů. Výrazně vzrostl počet záznamů s odkazy na prameny v externích databázích a na materiály na internetu. Téměř 44 % evidovaných záznamů bylo v angličtině, 17 % v němčině, 4 % v ruštině, 3 % ve francouzštině a 2 % v dalších cizích jazycích. V současnosti databáze obsahuje 13 816 záznamů. Bylo zkontrolováno více než 500 záznamů z roku 2000. Doplnění většiny tematických chronologií bylo zastaveno, pokračovalo pouze zpracování chronologie k vnitropolitickému vývoji Německa a výběrové chronologie vztahů ČR–Německo. Byla vedena bibliografie publikací ÚMV a bibliografie prací vědeckých pracovníků ústavu včetně informační nástěnky s nejnovějšími pracemi. Do archivu byly zakládány archivní exempláře produkce ústavu, informace o akcích ústavu, kopie článků a studií publikovaných výzkumnými pracovníky mimo ÚMV a zprávy z jejich pracovních cest.

EXTERNÍ KONTAKTY

Pokračovalo průběžné doplňování a aktualizace záznamů o institucích podobného zaměření jako má ÚMV, kterých je v současné době v databázi knihovny a dokumentace evidováno cca 1300. Bylo rozesláno 215 dopisů a jednorázových zásilek a vyplněno 25 dotazníků. Údaje o knihovně, případně o ÚMV, v nich uvedené, budou většinou zveřejněny v zahraničních publikacích nebo na internetu. Aktivní spolupráce probíhala s téměř 300, především zahraničními institucemi, kterým byly zaslány časopisy *Perspectives* (157 institucí), *Mezinárodní vztahy* (73 institucí) a *Mezinárodní politika* (27 institucí). Vybraným institucím byly rozeslány publikace: *Představy o budoucnosti Evropské unie*, *Eastern Policy of the Enlarged EU*, *Reassessing of Post-Cold War Political Transition in Africa*, *Zpráva o zahraniční politice České republiky za období od ledna 2002 do prosince 2002* a bylo započato s distribucí anglické verze této zprávy (*Report on the Foreign Policy of the Czech Republic between January 2002 and December 2002*). Recipročně byla získána více než polovina všech přírůstků fondu. Rozesílání bibliografického soupisu *Přírůstky knihovny* bylo omezeno na devět spolupracujících knihoven. Dále byl zpracován a všem spolupracujícím knihovnám zaslán seznam duplicitních publikací.

Časopisy ústavu byly pravidelně předávány knihovně MZV ČR a pracovníkům MZV ČR (*Mezinárodní politika* 43 ks, *Mezinárodní vztahy* 43 ks, *Perspectives* 21 ks). Na zastupitelské úřady bylo poskytováno 43 ks *Mezinárodní politiky*, 38 ks *Mezinárodních vztahů* a 37 ks *Perspectives* (7 zastupitelských úřadů dostávalo po dvou výtiscích). Kromě toho byl pravidelně předáván exemplář každé knihy či studie vydané v ÚMV ministru zahraničních věcí, náměstkovi ministra pro bezpečnostní politiku a knihovně MZV ČR, všechny publikace byly zaslány také *Inštitútu pre verejné otázky* v Bratislavě. Byla uzavřena dohoda s *Central and Eastern European Online Library* o zařazení časopisu *Mezinárodní vztahy* do databáze *CEEOL*.

SLUŽBY

Přístup do kompletní databáze knihovny a dokumentace je možný ze všech počítačů sítí ÚMV, pro externí uživatele je tento přístup možný ze čtyř počítačů ve studovně a dvou počítačů ve vstupní hale. Databáze knihovny se záznamy monografií, ročenek, titulů novin a časopisů je přístupná také na domovské stránce ústavu. Ve studovně jsou k dispozici informační prameny získané na CD-ROM (databáze, encyklopedie, atlasy, slovníky, ročenky atp.) včetně *Agence Europe*, *ČNB* (*České národní biblio-*

grafie), WISO-WAO (*World Affairs Online*). Na počítačích byly nastaveny odkazy na vybrané tematicky odpovídající internetové adresy a vstup do databází CIO (*Columbia International Affairs*), EBSCO, FIRST (*Facts on International Relations and Security Trends*), ProQuest, k nimž měla knihovna v roce 2003 zřízen placený nebo bezplatný přístup. Dále zde byl nastaven přístup do elektronických verzí 18 kupovaných zahraničních časopisů. Změny ve všech připojených elektronických zdrojích byly průběžně monitorovány, návazně byly aktualizovány návody na práci s těmito zdroji a informační přehledy.

Pracovnice knihovny vystavily 231 nových čtenářských průkazů. Novým uživatelům byly poskytnuty vstupní informace a byli seznámeni s postupy vyhledávání v databázi knihovny a dokumentace, případně dalších databázích. Návštěvy externích čtenářů dále vzrostly a za deset měsíců dosáhly počtu 1944. Pro jejich potřeby byla zprovozněna třetí kopírka. Počet kopií z fondů knihovny, které si externí uživatelé zhotovili, dosáhl v uplynulém roce 18 200 ks. V průběhu roku také výrazně vzrostly návštěvy interních uživatelů a dosáhly počtu 2160.

Jednorázové tematické rešerše zpracovávané z databáze knihovny a dokumentace byly poskytovány ve formě elektronických i tištěných výstupů. Pro externí potřeby byly zpracovány především rešerše k tematice: evropská bezpečnostní a obranná politika, rozšiřování EU (včetně témat česká zahraniční politika ve vztahu k EU a hodnocení ČR při integraci do EU), vztahy mezi ČR a USA, mezi ČR a NATO, vývoj NATO i pomoc rozvojovým zemím. Dále byly poskytnuty konzultace k dokumentačním pramenům k tematice: vztahy ČR a SRN včetně sudetoněmecké otázky, Německo a státy střední a východní Evropy, evropská bezpečnost.

Pro potřeby výzkumných pracovníků ústavu byly zpracovány rešerše z interních i externích zdrojů včetně dvou průběžně sledovaných databází ČTK. Nejčastěji zadávanými tématy byla: evropská integrace, rozšiřování NATO, jednotlivé oblasti mezinárodních krizí a konfliktů, mezinárodní terorismus, zahraniční politika zemí střední a východní Evropy, požadovány byly i přehledy dostupných informačních pramenů konkrétních autorů. Na základě požadavků pracovníků ústavu bylo také zajištěno 20 titulů informačních pramenů prostřednictvím Meziknihovní výpůjční služby v ČR a 58 titulů prostřednictvím Mezinárodní meziknihovní výpůjční služby. Výzkumným pracovníkům byly pravidelně distribuovány časopisy ÚMV. Dále pro ně bylo uspořádáno školení o možnostech využívání dostupných českých a především zahraničních databází. V souvislosti s tím byla zpracována prezentace a seznamy relevantních titulů zabývajících se problematikou mezinárodních vztahů z databází EBSCO a ProQuest s informacemi o plných textech, abstraktech, ročnících, které jsou excerptovány v databázích a/nebo archivovány v našem fondu.

DALŠÍ ČINNOSTI

Čtvrtletně byla sestavována *Informace ÚMV pro MZV*. Údaje o výzkumné a publikační činnosti pracovníků ÚMV byly zapsány do *Centrální evidence výzkumných záměrů financovaných ze státního rozpočtu ČR (CEZ03)* a *Registru informací o výsledcích státem podporovaného výzkumu a vývoje (RIV03)*.

Pracovnice oddělení absolvovaly odborné konference a specializované semináře jak k tematice mezinárodních vztahů, tak z informační oblasti (především k tematice elektronických zdrojů a databází). Absolvovaly také vybrané kurzy Městské knihovny v Praze (nejčastěji Modul 7: Služby informační sítě). V průběhu roku byly vedeny, kontrolovány a zhodnoceny odborné stáže čtyř studentek vyšších odborných škol v našem oddělení. Denně bylo zajišťováno třídění a předávání došlé pošty.

Pokračovaly úpravy automatizovaného knihovnického systému Clavius. Byl zaktivován import záznamů z *České národní bibliografie* a připraven export záznamů v mezinárodním formátu MARC21 s českými a anglickými deskriptory. Další úpravy se týkaly konkrétních polí a tisků.

V rámci evropské informační sítě EINIRAS (*European Information Network on International Relations and Area Studies*), ve které je ústav zapojen, pokračovalo jednání o projektu EDN (*European Database Network*). Pokračovala aktualizace české verze pro sedmijazyčný *Euro-Tezaurus*. Konkrétně byly zrevidovány původní deskriptory a doplněny nové v kapitolách C (Mezinárodní ekonomika), E (Technika), F (Ekonomika), I (Věda/Výzkum), K (Životní prostředí/Příroda), N (Zemědělství), O (Sociální věci/Zdraví), P (Informace/Komunikace), Q (Práce a zaměstnanost), R (Politika) a W (Mezinárodní smlouvy – výběr).